

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
สำหรับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกร
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้จัดทำ

นายณัฐภูมิ รพีเลิศรังสิมันต์
ตำแหน่ง นิติกร ระดับปฏิบัติการ
กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พุทธศักราช 2568

คำนำ

คู่มือการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด สำหรับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงขั้นตอนและหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อให้การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมายและก่อให้เกิดความเป็นธรรม

ผู้เขียนได้เห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว โดยในการปฏิบัติงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดซึ่งเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกร ซึ่งเป็นฝ่ายกฎหมายของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมีผลกระทบต่อผู้ถูกสอบสวน และเป็นกระบวนการพิจารณาทางปกครองก่อนออกเป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้เขียนจึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นสำหรับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกร เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ที่มุ่งคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ให้แก่มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะเมื่อกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละบุคคลมิให้นำหลักกฎหมายนี้รวมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อไป

ขอขอบพระคุณนางณัฐสมล ธนกุลรังสฤษฎ์ รองอธิการบดีฝ่ายกฎหมายและสื่อสารองค์กร นางละอองดาว สมดีวีระเดช ผู้อำนวยการกองกฎหมาย และนางสาวหนึ่งฤทัย รพีเลิศรังสฤษดิ์ ที่ให้คำปรึกษาและตรวจสอบรายละเอียด รายงานการวิเคราะห์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด สำหรับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรมหาวิทยาลัยขอนแก่นเล่มนี้ จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมต่อไป

ณัฐภูมิ รพีเลิศรังสฤษดิ์

กันยายน 2568

ผู้เขียน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
บทที่ 1	5
บทนำ.....	5
1.1 ความเป็นมา ความจำเป็น และความสำคัญ.....	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.4 ขอบเขตของคู่มือ.....	7
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2	9
โครงสร้างองค์กรและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	9
2.1 ประวัติ ที่มากองกฎหมาย	9
2.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยม	10
2.3 โครงสร้างองค์กร.....	11
2.4 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ	14
บทที่ 3.....	22
หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง.....	22
3.1 กฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	22
3.2 จริยธรรมในวิชาชีพกฎหมาย.....	36
3.3 หลักการปฏิบัติงานตามวงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA.....	41
บทที่ 4	
ขั้นตอนและเทคนิคการปฏิบัติงาน	42
4.1 ขั้นตอนการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	42
4.2 เทคนิคการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	66

บทที่ 5.....	69
ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ.....	69
5.1 ปัญหาอุปสรรค.....	70
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก.....	74
บันทึกเสนอความเห็นให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	74
ภาคผนวก ข.....	77
คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	77
ภาคผนวก ค.....	80
บันทึกแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	80
ภาคผนวก ง	82
บันทึกแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ให้ผู้บังคับบัญชาของกรรมการทราบ	82
ภาคผนวก จ.....	84
บันทึกเชิญประชุมคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	84
ภาคผนวก ฉ.....	87
บันทึกเชิญผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ	87
ภาคผนวก ช.....	90
แบบบันทึกถ้อยคำผู้มาให้ถ้อยคำ (สล.1)	91
ภาคผนวก ซ	93
แบบบันทึกการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	93

ภาคผนวก ฉ.....	95
บันทึกขอขยายระยะเวลาการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด.....	95
ภาคผนวก จ.....	97
แบบรายงานผลงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด (สส.2).....	97
ภาคผนวก ข	104
บัญชีเอกสารแนบท้ายสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	104
ประวัติผู้เขียน.....	106

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา ความจำเป็น และความสำคัญ

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยขอนแก่นเปลี่ยนสถานภาพจากส่วนราชการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2558 มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริม ประยุกต์ และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่นสามารถหารายได้เป็นของตนเองเพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยและการพัฒนามหาวิทยาลัย และรายได้ของมหาวิทยาลัยไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ดังนั้น มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงต้องมีหลักเกณฑ์ในการบริหารการเงินและทรัพย์สินให้เป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ หากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตทำให้เกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อทำให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นหรือบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย อาจจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่มหาวิทยาลัยขอนแก่นหรือบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายนั้น โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นพิจารณาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 เพื่อพิจารณาว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับความเสียหายหรือไม่ และมีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เพียงใด

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มีหลักเกณฑ์แตกต่างจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต หากมีข้อผิดพลาดบกพร่องไปบ้างก็ต้องรับผิดชอบทุกกรณี และรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม แต่หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 หากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดความเสียหายต่อมหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนก็ต่อเมื่อกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น หรือกรณีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ มหาวิทยาลัยจะเป็นผู้ชดเชยค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกไปก่อน และเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะรับผิดชอบมหาวิทยาลัยก็ต่อเมื่อการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกนั้นด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และสร้างขวัญกำลังใจ

แก่เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ กล้าตัดสินใจ ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ถูกต้องและมีเหตุผล และเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีความสำคัญในการให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นพิจารณาว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือเกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกหรือไม่ หากเกิดความเสียหายแล้วเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งเป็นกระบวนการที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นจะต้องกระทำก่อนการตัดสินใจใช้อำนาจกระทำการของฝ่ายปกครองเพราะหากข้อเท็จจริงในปัญหาข้อพิพาทหรือปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัยยังไม่เป็นที่ยุติและมหาวิทยาลัยเร่งรีบวินิจฉัยสั่งการอาจทำให้คำสั่งนั้นคลาดเคลื่อนกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอันส่งผลให้คำสั่งนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งการสอบหาข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในแต่ละเรื่องอาจต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการหลายเดือนขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงความยุ่งยากซับซ้อนของข้อเท็จจริง และประเภทของสำนวนการสอบสวน อย่างไรก็ตาม การสอบสวนก็ต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้แล้วเสร็จโดยเร็วเช่นเดียวกัน เพราะหากดำเนินการล่าช้าอาจทำให้พยานหลักฐานสูญหายหรือเสียหายได้หรือผู้เกี่ยวข้องหลงลืมข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นส่งผลให้ได้ข้อเท็จจริงไม่ละเอียดครบถ้วน รวมทั้งต้องดำเนินการภายใต้กำหนดอายุความด้วย ฉะนั้น หากนิติกรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดไม่ทราบวิธีการขั้นตอนแนวทางปฏิบัติในการสอบสวนอย่างเพียงพอ อาจจะทำให้ได้ขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดไม่ครบถ้วนส่งผลต่อข้อกฎหมายที่จะนำมาปรับบังคับใช้กับข้อเท็จจริงที่ไม่ครบถ้วนและส่งผลทำให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นวินิจฉัยสั่งการคลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริง ซึ่งอาจทำให้คำสั่งนั้นเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีชอบด้วยกฎหมายได้

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการใช้อำนาจกระทำการของฝ่ายปกครอง ดังนั้น ผู้เขียนคู่มือเล่มนี้ซึ่งดำรงตำแหน่งนิติกร ปฏิบัติการสังกัดกองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งรับผิดชอบภาระงานด้านการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดโดยตรง จึงสนใจที่จะเขียนคู่มือเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อให้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานสอบสวนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเพื่อให้เป็นคู่มือและแนวทางให้นิติกรมหาวิทยาลัยขอนแก่นหรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดดำเนินการสอบสวนได้อย่างถูกต้องตามหลักกฎหมาย และสามารถรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้ครบถ้วน อันจะส่งผลให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ถูกต้องและสามารถวินิจฉัยสั่งการได้ตรงตามข้อเท็จจริงและชอบด้วยกฎหมาย จึงมีความจำเป็นต้องจัดทำคู่มือฉบับนี้ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีคู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด สามารถใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถปฏิบัติงานแทนกันได้

2) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอนตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) มหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด และสามารถใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงานด้านการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2) ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดสามารถใช้คู่มือฉบับนี้ในการปฏิบัติงานด้านการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านการสอบสวนเป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอนตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และสามารถปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกันได้

1.4 ขอบเขตของคู่มือ

คู่มือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเล่มนี้ ได้แสดงขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นโดยมีรายละเอียดในการดำเนินงานและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเท่านั้น

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“มหาวิทยาลัย”	หมายความว่า	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
“อธิการบดี”	หมายความว่า	อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น
“กองกฎหมาย”	หมายความว่า	กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
“ผู้อำนวยการกอง”	หมายความว่า	ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงาน อธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

“การสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด”	หมายความว่า	การรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด ทั้งพยาน บุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อจะ ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ๆ เพื่อพิจารณา ว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับความเสียหาย หรือไม่ และมีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เพียงใด
“คณะกรรมการสอบสวน”	หมายความว่า	คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด ทางละเมิด
“วิธีปฏิบัติราชการทาง ปกครอง” ¹	หมายความว่า	การเตรียมการและการดำเนินการของ เจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง หรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธี ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539
“การพิจารณาทางปกครอง” ²	หมายความว่า	การเตรียมการและการดำเนินการของ เจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง
“คำสั่งทางปกครอง” ³	หมายความว่า	การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มี ผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ในอันที่จะก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิ หรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวร หรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความ รวมถึงการออกกฎ และการอื่นที่กำหนด ในกระทรวง

¹ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

² มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

³ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

บทที่ 2

โครงสร้างองค์กรและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

กองกฎหมายเป็นหน่วยสนับสนุนการบริหารงานของมหาวิทยาลัย มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านกฎหมายของมหาวิทยาลัยซึ่งการดำเนินการต้องสอดคล้องการบริหารจัดการที่ดีและวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมถึงการสนับสนุนการบริการและการอำนวยความสะดวกให้คำปรึกษากฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และข้อราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประสานและจัดการเรื่องร้องเรียน งานคดีและนิติกรรม และงานวินัยและอุทธรณ์ ร้องทุกข์ ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ดังนี้

1. ประวัติที่มาของกองกฎหมาย
2. วิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยม
3. โครงสร้างองค์กร
4. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

2.1 ประวัติ ที่มาของกฎหมาย

กองกฎหมายเป็นหน่วยงานระดับกอง สังกัดสำนักงานอธิการบดี เดิมมีฐานะเป็นสำนักงานกฎหมาย โดยสำนักงานกฎหมาย เป็นหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น สังกัดสำนักงานอธิการบดี จัดตั้งขึ้นโดยประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 167/2550 ประกาศ ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2550 เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาหารือด้านกฎหมายและระเบียบของทางราชการ และให้บริการทางด้านกฎหมาย ต่อมาได้เปลี่ยนสถานะเป็นกองกฎหมาย ตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 312/2561) เรื่องการแบ่งหน่วยงานสำนักงานอธิการบดี ประกาศ ณ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 และเพื่อให้การบริหารภายในมหาวิทยาลัยเกิดความคล่องตัวยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยได้มีนโยบายปรับโครงสร้างสำนักงานอธิการบดี และได้ออกประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 120/2562) เรื่อง การแบ่งแยกหน่วยงานย่อยของหน่วยงานสำนักงานอธิการบดี พ.ศ. 2562 ประกาศ ณ วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2562 โดยมหาวิทยาลัยได้โอนย้ายภาระงานด้านวินัย อุทธรณ์ร้องทุกข์ เดิมสังกัดกองทรัพยากรบุคคล และงานจัดการเรื่องร้องเรียน เดิมสังกัดกองส่งเสริมนโยบายมหาวิทยาลัย ให้มารวมเป็นภาระงานของกองกฎหมาย และได้ออกคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ 1152/2562 เรื่องจัดสรรอัตราบุคลากร สังกัดสำนักงานอธิการบดี สั่ง ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2562 (ตัดโอนพนักงาน) จำนวน 11 ราย มาปฏิบัติหน้าที่สังกัดกองกฎหมาย โดยกองกฎหมายเป็นหน่วยสนับสนุนการบริหารงานของมหาวิทยาลัย มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านกฎหมายของมหาวิทยาลัยซึ่งการดำเนินการต้องสอดคล้องการบริหารจัดการที่ดีและวิสัยทัศน์

พันธกิจ ค่านิยม ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมถึงการสนับสนุนการบริการและการอำนวยความสะดวกให้คำปรึกษากฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และข้อราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประสานและจัดการเรื่องร้องเรียน งานคดีและนิติกรรม และงานวินัยและอุทธรณ์ร้องทุกข์ ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ดังนั้น กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี จึงมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดูแลด้านกฎหมายของมหาวิทยาลัยทั้งหมด โดยกองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีบทบาทและหน้าที่ โดยหน่วยงานภายใต้กองกฎหมายได้มีการแบ่ง ดังนี้

1. งานคดีและงานนิติกรรม
2. งานวินัยและอุทธรณ์ร้องทุกข์
3. หน่วยการจัดการเรื่องร้องเรียน (ไม่มีสถานะเป็นหน่วยงานย่อย)
4. หน่วยอำนวยความสะดวก (ไม่มีสถานะเป็นหน่วยงานย่อย)

2.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยม

วิสัยทัศน์

“สนับสนุนงานด้านกฎหมายของมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล”

พันธกิจ

1. เสริมสร้างบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นมืออาชีพ และมีคุณธรรม จริยธรรม
2. ให้บริการและให้คำแนะนำปรึกษาทางกฎหมายและกฎระเบียบของทางราชการด้วยความรวดเร็ว ฉับไว มีประสิทธิภาพ
3. พัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน
4. การวิจัยและการพัฒนากฎหมายและเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย
5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย

วัฒนธรรมองค์กร

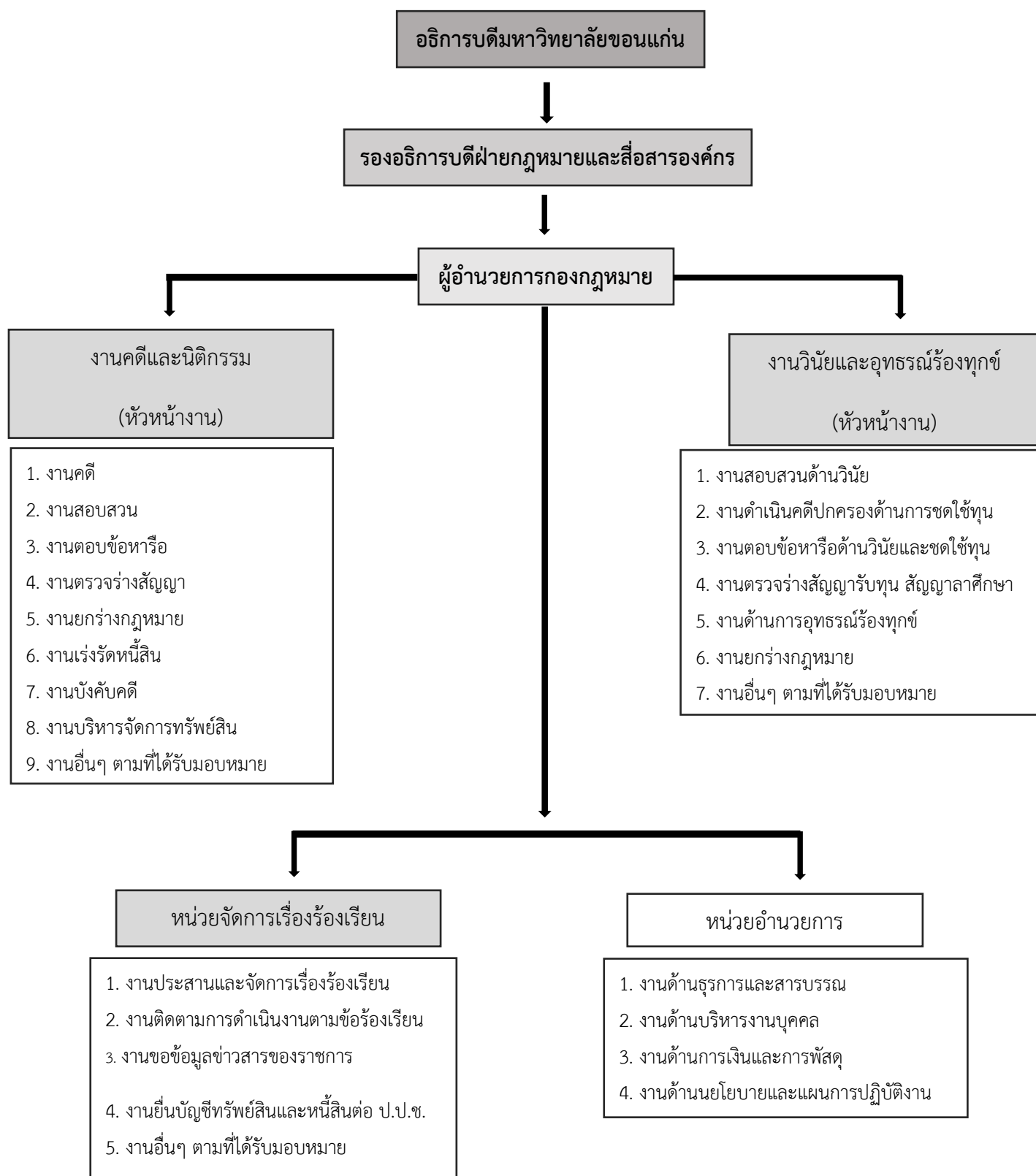
1. การทำงานโปร่งใส ตรวจสอบได้
2. มีใจบริการที่ดี
3. ยึดมั่นความถูกต้อง
4. บุคลากรมีระเบียบวินัย
5. มีการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ค่านิยม “ให้บริการด้านกฎหมายด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม”

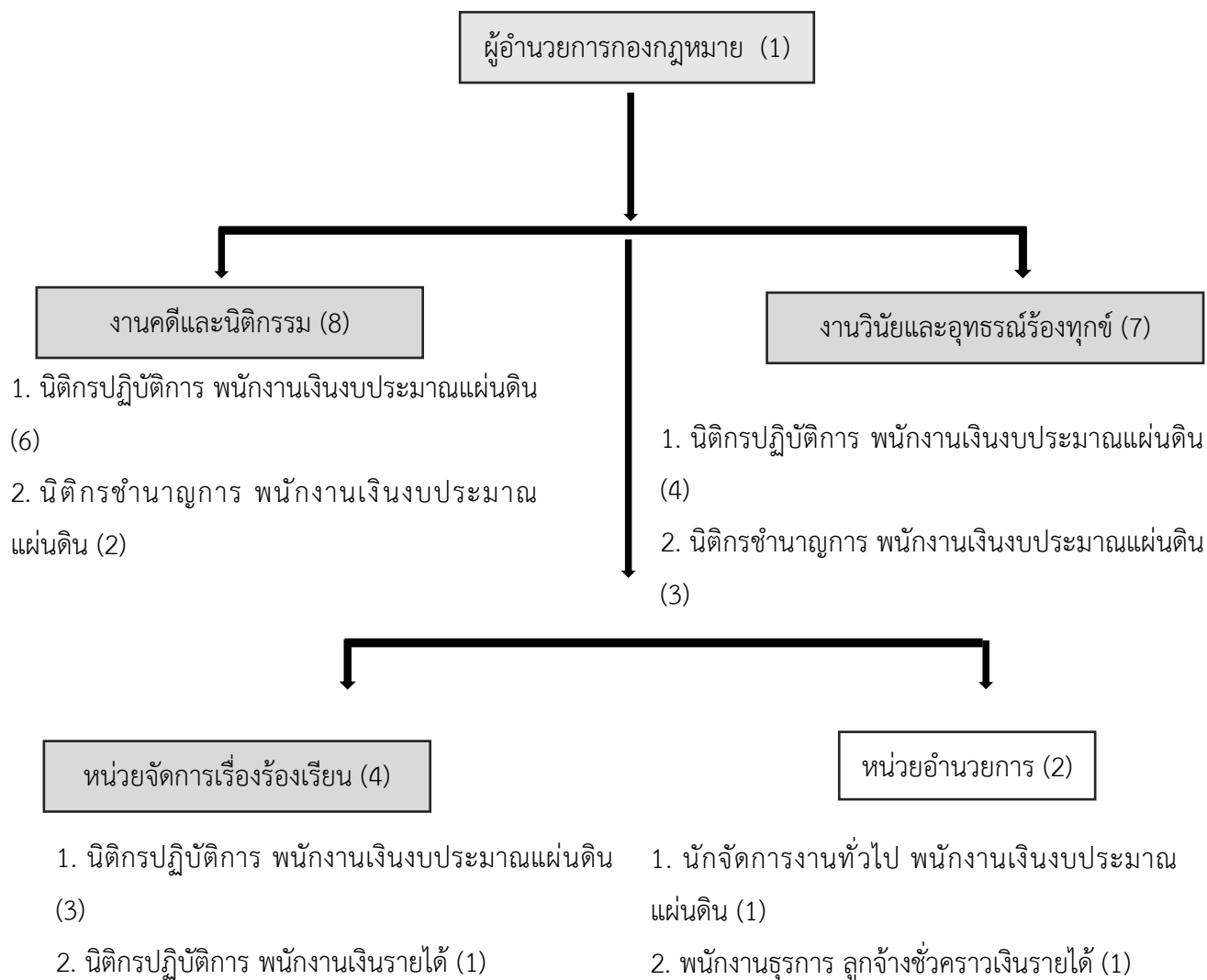
2.3 โครงสร้างองค์กร

2.3.1 โครงสร้างองค์กร กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี

2.3.2 โครงสร้างอัตรากำลัง

คำอธิบายเพิ่มเติมโครงสร้างอัตรากำลัง กองกฎหมายมีผู้ปฏิบัติงาน มี 22 คน
(รวมผู้อำนวยการกองกฎหมาย)

ประเภทบุคลากร	จำนวน(คน)
พนักงานเงินงบประมาณแผ่นดิน	21
- เพศชาย	12
- เพศหญิง	10
พนักงานเงินรายได้	1
- เพศชาย	-
- เพศหญิง	1
รวมทั้งหมด	22

2.4 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

2.4.1 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของกองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัย ขอนแก่น

กองกฎหมายมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านกฎหมายของมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ ดังนี้ ร่างกฎหมาย ตรวจสอบกฎหมายลำดับรอง เช่น ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่งของมหาวิทยาลัย กฎระเบียบการเงินและการพัสดุ วินัยนักศึกษา วินิจฉัยและตอบข้อหารือกรณีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาทางด้านกฎหมาย สืบสวนหาข้อเท็จจริง สอบหาข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดและการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบนิติกรรมสัญญา และตรวจสอบบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับองค์กรหรือนิติบุคคลภายนอก (MOU) ตรวจสอบนิติกรรมสัญญาด้านการจัดซื้อจัดจ้าง จัดทำนิติกรรมสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการใช้และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย จัดทำคำให้การแก้ต่าง คดี ฟ้องคดี ประสานงานคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง และการดำเนินการในชั้นอนุญาโตตุลาการ การจัดทำคำให้การและคำฟ้องแย้งคดีปกครอง การชดใช้ทุนกรณีผิดสัญญาการศึกษาต่อในประเทศและต่างประเทศ การเร่งรัดหนี้สินและการบังคับคดี การติดตามทวงหนี้จากลูกหนี้มหาวิทยาลัย ดำเนินการด้านคดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย คดีแรงงาน คดีทรัพย์สินทางปัญญา คดีอาญาและคดีอื่น ๆ การระงับข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ การบังคับคดีและการบังคับตามมาตรการบังคับทางปกครอง การยื่นคำขอชำระหนี้และการดำเนินการอื่นที่ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย คำพิพากษา คำสั่ง หรือคำบังคับของศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง ความรับผิดชอบละเมิด การประสานและจัดการเรื่องร้องเรียน การขอข้อมูลข่าวสารของราชการ การประสานงานข้อมูลกับ

หน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ปปท.) การยื่นบัญชีทรัพย์สินของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยขอนแก่นต่อสำนักงานป.ป.ช. การดำเนินการทางวินัย อุตสาหกรรมและร้องทุกข์ให้คำปรึกษา การส่งเสริม สร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับวินัย การพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกิจในความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2.4.2 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยจัดการเรื่องร้องเรียน กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบงานของตำแหน่งนิติกร ระดับปฏิบัติการ ได้ปฏิบัติงานโดยสอดคล้องกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งนิติกร และมีขอบเขตของภาระงานค่อนข้างกว้างปฏิบัติงานในฐานะผู้ที่ต้องมีและใช้ประสบการณ์ที่ค่อนข้างสูงด้านกฎหมายและนิติกร หน่วยจัดการเรื่องร้องเรียน กองกฎหมาย ปฏิบัติงานที่ยากและมีขอบเขตเนื้อหาที่หลากหลายโดยต้องใช้ความคิดริเริ่มในการปรับเปลี่ยน วิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยมีแผนงานการบริหารจัดการปฏิบัติงาน ที่มีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการดำเนินการเรื่องการประสานและจัดการเรื่องร้องเรียน ด้านการขอข้อมูลข่าวสารของราชการ การประสานงานข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ปปท.) การยื่นบัญชีทรัพย์สินของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยขอนแก่นต่อสำนักงานป.ป.ช. และงานอื่นๆนอกเหนือจากภารกิจของหน่วยงาน เช่น การตอบข้อหารือ การให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ และการให้ความเห็นด้านกฎหมาย และกฎระเบียบของทางราชการต่างๆ กับคณะ หน่วยงานและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย การตรวจสอบบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับองค์กรหรือนิติบุคคลภายนอก (MOU) ตอบข้อหารือกรณีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาทางด้านกฎหมาย สืบสวนหาข้อเท็จจริง สอบหาข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดและการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการด้านคดี เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติงานตามภาระงานดังกล่าว นิติกรผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานเป็นอย่างสูง และเป็นการปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจแก้ไขเฉพาะหน้า และปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีในด้านการจัดการเรื่องร้องเรียน เนื่องจากภาระงานจำเป็นต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆของทางราชการด้วย รวมทั้งยังมีผลกระทบต่อนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายของบุคคล เช่น กระทบต่อนิติสัมพันธ์ของบุคลากร กระทบต่อนิติสัมพันธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัย และบุคคลภายนอก ดังนั้น การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของนิติกรจึงต้องเอาใจใส่งานและต้องหมั่นศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเพราะกฎหมาย กฎ หรือระเบียบต่างๆของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันตามระบบ

บริหารงานของมหาวิทยาลัยและหรือนโยบายของประเทศ ทั้งนี้ นอกจากติดตามการแก้ไขกฎหมายใหม่แล้วยังต้องศึกษาคำพิพากษาศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด แนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการกฤษฎีกา เพื่อนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพราะในคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษา จะวินิจฉัยทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเป็นแนวทางปฏิบัติว่าการกระทำใดที่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำใดที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งการนำองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการทำงานที่ดีแล้วมาปรับปรุงและพัฒนาการทำงานใหม่ให้ดียิ่งขึ้นไป เพื่อส่งผลให้การปฏิบัติงานหรือการบริหารของมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบของทางราชการด้วย ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น โดยจะทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาความเดือดร้อนตามข้อร้องเรียน ซึ่งหากได้รับการแก้ไขปัญหาทันท่วงที จะทำให้ปริมาณข้อร้องเรียนภายในมหาวิทยาลัยลดน้อยลงด้วย

2.4.3 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง นิติกร ระดับปฏิบัติการ สังกัดงานคดีและนิติกรรม กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้เขียนคู่มือ)

1) ด้านการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

การปฏิบัติงานเกี่ยวกับกรณีเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐาน เสนอความเห็น สรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เพื่อเสนอสำนวนการสอบสวนให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาเพื่อดำเนินการตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

1. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
2. ประชุมคณะกรรมการเพื่อกำหนดประเด็นการสอบสวน และกำหนดผู้ที่ต้องเชิญให้ถ้อยคำ
3. เชิญเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายให้ถ้อยคำเพื่อเปิดโอกาสให้แก่บุคคลดังกล่าวได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และบันทึกถ้อยคำของผู้ให้ถ้อยคำ
4. ประชุมคณะกรรมการเพื่อสรุปสำนวนการสอบสวน และส่งสำนวนการสอบสวนให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อวินิจฉัยสั่งการ
5. ส่งสำนวนการสอบสวนที่ผู้แต่งตั้งเห็นชอบแล้วให้กระทรวงการคลังเพื่อทราบหรือเพื่อตรวจสอบ แล้วแต่กรณี
6. หน่วยงานของรัฐออกคำสั่งเรียกให้ชุดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนหรือยุติเรื่อง แล้วแต่กรณี

2) ด้านคดี คดีอาญา คดีแพ่ง คดีปกครอง คดีล้มละลาย คดีคุ้มครองผู้บริโภค

การดำเนินการด้านคดี คือกระบวนการระงับข้อพิพาท หรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย โดยใช้กระบวนการทางศาล ในบางกรณีกระบวนการอาจเริ่มต้นที่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ จนถึงการศึกษาของศาล

1. กรณีคดีอาญาที่บุคลากรหรือผู้บริหารของมหาวิทยาลัยถูกแจ้งความหรือร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ นิติกรจะเป็นผู้ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง บุคลากรหรือผู้บริหารของมหาวิทยาลัยที่ถูกแจ้งความหรือร้องทุกข์ และประสานงานกับเจ้าพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเพื่อวิเคราะห์ข้อกล่าวหาในการต่อสู้คดีหรือการจัดทำแนวทางคำให้การในชั้นสอบสวน และตลอดจนดำเนินการเข้าร่วมให้ปากคำกับคู่กรณีและ เจ้าพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการร่วมกับบุคลากรหรือผู้บริหารของมหาวิทยาลัยที่ถูกแจ้งความหรือร้องทุกข์

2. กรณีที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาของบุคลากร นักเรียน นักศึกษาหรือบุคคลภายนอก นิติกรจะเป็นผู้รับมอบอำนาจเองหรือบางกรณีจะให้คณะหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับมอบอำนาจไปดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน โดยเบื้องต้นจะต้องรวบรวมข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องทั้งหมด พิจารณาข้อเท็จจริงว่าเป็นความผิดอาญาฐานใดเพื่อนำไปจัดทำเป็นหนังสือมอบอำนาจในการแจ้งความร้องทุกข์ หากคณะหรือหน่วยงานเป็นผู้รับมอบอำนาจนิติกรจะเข้าร่วมในการแจ้งความร้องทุกข์

3. กรณีมหาวิทยาลัยถูกดำเนินคดีต่างๆ และอยู่ในฐานะผู้ถูกฟ้องคดีหรือจำเลย นิติกรจะดำเนินการวิเคราะห์คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีหรือโจทก์ทันทีเมื่อมหาวิทยาลัยได้รับหมายศาลเมื่อวิเคราะห์คำฟ้องและข้อเท็จจริงข้อกฎหมายแล้ว ก็จะรีบดำเนินการประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดเตรียมข้อมูลทำคำให้การแก้ต่างคดีหรือต่อสู้คดี เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวต้องดำเนินการภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนในกรณีที่มหาวิทยาลัยประสงค์จะดำเนินการฟ้องบุคคลภายนอกเพื่อเรียกร้องตามสิทธิ เช่น ฟ้องเรียกค่าเสียหายตามสัญญาจ้างก่อสร้าง นิติกรจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพื่อประกอบการจัดทำร่างคำฟ้องเพื่อขอความอนุเคราะห์พนักงานอัยการฟ้องคดีให้แก่มหาวิทยาลัย

4. ขอข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ เรียบเรียงข้อมูลข้อเท็จจริง และพยานหลักฐาน เพื่อสรุปข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง

5. วิเคราะห์ประเด็น จุดอ่อน จุดแข็งของแต่ละคดีเพื่อหาแนวทางทางการดำเนินคดีหรือต่อสู้คดีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และให้คำแนะนำกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอื่นในการดำเนินคดีหรือต่อสู้คดี

7. วิเคราะห์ ตรวจสอบ รวบรวมหลักฐานและส่งเอกสารดำเนินคดี

8. เป็นผู้แทนในการประสานคดีกับสำนักงานอัยการจังหวัด ศาลจังหวัด หรือศาลปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีปกครอง

9. วิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินคดีที่ผ่านมาปรับปรุงเป็นแนวทางปฏิบัติแก่นิติกร เจ้าหน้าที่ได้หรือส่วนงาน อันจะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยให้มีความชอบด้วยกฎหมายและมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการตรวจสอบบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ

การตรวจสอบบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ เป็นงานเกี่ยวกับ การตรวจสอบกรณีหน่วยงานส่งร่างอนุบัญญัติ หรือเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้กองกฎหมายยกร่างอนุบัญญัติว่าเนื้อหาของอนุบัญญัติเป็นไปตามกฎหมายหรือขัดแย้งกับกฎหมายหรือไม่ ก่อนที่จะนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะ กรรมการที่มีอำนาจอนุมัติให้ใช้อนุบัญญัติแต่ละฉบับ

1. ตรวจสอบและรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องและปัญหาในทางปฏิบัติหรือที่หน่วยงานต้นเรื่องที่ต้องการจัดให้มีหรือแก้ไข

2. จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร่างระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ คำสั่ง ที่ดำเนินการยกร่างเพื่อรับฟังความเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จนได้ข้อยุติตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

3. ยกร่างระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ คำสั่ง ที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามแบบและความประสงค์ของหน่วยงาน

4. จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ คำสั่ง ที่ดำเนินการยกร่างดำเนินการนำความเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมา ปรับปรุงแก้ไขเพื่อยกร่างฉบับสมบูรณ์

5. เสนออธิการบดีหรือผู้มีอำนาจลงนาม กฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ คำสั่ง ฉบับสมบูรณ์

6. วิเคราะห์ และนำเสนอความเห็นในประเด็นความชอบด้วยกฎหมายของระเบียบ ข้อบังคับ กฎ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย และแนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยให้มีความชอบด้วยกฎหมายและมีประสิทธิภาพ

4) ด้านการตรวจสอบสัญญาหรือบันทึกข้อตกลง (MOU)

การตรวจสอบสัญญาหรือบันทึกข้อตกลง (MOU) เป็นงานที่หน่วยงานต่างๆภายในมหาวิทยาลัย จัดส่งร่างสัญญาหรือร่างบันทึกข้อตกลง (MOU) มายังกองกฎหมายเพื่อตรวจสอบหรือเป็นงานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้กองกฎหมายร่างสัญญาหรือบันทึกข้อตกลง (MOU) โดยจะต้องตรวจสอบทั้งในรูปแบบว่าเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ หรือมีเนื้อหาขัดหรือแย้งกับ

กฎหมายและมหาวิทยาลัยตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ หรือไม่เป็นธรรมหรือไม่ ก่อนที่จะเสนอให้ผู้มีอำนาจลงนาม

1. เมื่อได้รับมอบหมายให้ตรวจร่างสัญญาการศึกษาวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยจะตรวจสอบร่างสัญญาให้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามเจตนาในการทำสัญญาถูกต้องตามกฎหมายและไม่ทำให้มหาวิทยาลัยเสียเปรียบหรือเสียประโยชน์

2. หากข้อเท็จจริงไม่เพียงพอจะทำบันทึกขอข้อเท็จจริงเพิ่มเติมไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

3. เมื่อพิจารณาตรวจร่างสัญญาเสร็จเรียบร้อยแล้วจะทำบันทึกเสนอความเห็นพร้อมข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) ประกอบกับร่างสัญญาเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

4. วิเคราะห์ และนำเสนอความเห็นในประเด็นความชอบด้วยกฎหมายของระเบียบข้อบังคับกฎ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย และแนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยให้มีความชอบด้วยกฎหมายและมีประสิทธิภาพ

5) ด้านการเสนอความเห็นทางกฎหมาย

การเสนอความเห็นทางกฎหมายคือ งานที่ผู้ปฏิบัติงานต้องดำเนินการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงข้อกฎหมายเพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับการตรากฎหมาย การตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย หรือการอื่นใดในทำนองเดียวกัน ซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติราชการ และมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่และเสรีภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน

1. หลังจากที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบในการเสนอความเห็นจากผู้บังคับบัญชาแล้วก็จะดำเนินในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

2. รับเรื่องแล้วจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจประเด็นที่หารือทุกประเด็น

3. ตรวจสอบบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาความหมายของถ้อยคำและเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น เพื่อนำไปใช้ประกอบการจัดทำความเห็น โดยในการให้ความเห็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามกฎหมายให้สอดคล้องกันทั้งฉบับและสอดคล้องกับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และต้องคำนึงถึงสภาพบังคับของกฎหมายที่จะสามารถปรับใช้ได้กับสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้เสมอและอย่างสมเหตุสมผลด้วย

4. ตรวจสอบแนวความเห็นอื่น ซึ่งได้แก่ ความเห็นเดิมที่กองกฎหมายได้เคยให้ความเห็นไว้แล้วรวมทั้งความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องทำนองเดียวกัน ซึ่งอาจมีหลักกฎหมายที่สามารถนำมาปรับใช้เทียบเคียงกันได้

5. ตรวจสอบแนวคำพิพากษาศาลฎีกา กับความเห็นทางวิชาการในทางตำราเพื่อประกอบเป็นเหตุผลที่จะใช้วินิจฉัยด้วย

6. หลังจากที่ได้ข้อยุติแล้วก็จะจัดทำบันทึกความเห็นของนิติกร ซึ่งประกอบด้วยชื่อเรื่อง ข้อเท็จจริง ประเด็นที่จะต้องพิจารณา กฎหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้องและความเห็นของนิติกร

6) ด้านการสอบสวนข้อเท็จจริง

การสอบสวนข้อเท็จจริง คืองานที่มุ่งแสวงหาความจริงเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวนเพื่อนำไปสู่กระบวนการที่กฎหมายกำหนด เช่น การออกคำสั่งทางปกครอง โดยที่การสอบสวนหาข้อเท็จจริงมีทั้งการสอบข้อเท็จจริงแบบเบื้องต้น การสอบข้อเท็จจริงเพื่อหามูล เป็นต้น

1. ด้านการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งหมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อจะทราบความจริงในเรื่องนั้นๆ และพิสูจน์ความจริงว่าเรื่องใดเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเท็จ และชี้มูลความจริงว่าเป็นประการใด

2. การร้องเรียน หรือ การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบ หรือไม่ปฏิบัติหรือละเว้นการการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จากนั้นนิติกรต้องศึกษาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเบื้องต้น จากนั้นจะจัดทำบันทึกเสนอความเห็นต่ออธิการบดีเพื่อให้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

3. หลังจากให้อธิการบดีลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงแล้ว ก็ จะแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงทราบ หลังจากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้รับแจ้งคำสั่งแล้วก็จะดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

4. ตรวจสอบอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งแต่งตั้ง

5. ประชุมกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง และปฏิทินระยะเวลาการพิจารณา และให้ขอขยายเวลาหากการสอบข้อเท็จจริงไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

6. ทำหนังสือเชิญผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำและให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

7. ชี้แจงข้อเท็จจริงเบื้องต้นของที่มาในการสอบข้อเท็จจริงให้ผู้มาให้ถ้อยคำทราบ เพื่อที่จะให้ผู้มาให้ถ้อยคำเข้าใจข้อเท็จจริงดังกล่าวและตอบคำซักถามของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้

8. รวบรวมเอกสารและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

9. ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานว่าจะรับฟังหรือตัดพยานหลักฐานอันใด

10. ประชุมสรุปผลการสอบข้อเท็จจริง

11. ทำรายงานผลการสอบข้อเท็จจริง และลงลายมือชื่อ ตำแหน่งและวันเดือนปี ทำบันทึกรายงานผลการสอบข้อเท็จจริง

12. เสนอผลการสอบข้อเท็จจริงต่อผู้สั่งแต่งตั้ง

7) ด้านการบังคับคดี มีขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน จำนวน 7 ขั้นตอน ดังนี้

(1) เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้มหาวิทยาลัยชนะคดีและคดีถึงที่สุดแล้ว นิติกรจะดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาเพื่อให้มหาวิทยาลัยได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งการบังคับคดีหมายถึงการยึดอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ นำออกขายทอดตลาดนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาชำระหนี้แก่มหาวิทยาลัย ซึ่งการบังคับคดีมีขั้นตอนโดยสังเขป ดังนี้

(2) ศาลมีคำพิพากษาคดีถึงที่สุดให้มหาวิทยาลัยชนะคดีต้องดำเนินการต่อไปคือ

2.1 ตรวจสอบระยะเวลาในการบังคับคดี

2.2 ตรวจสอบจำนวนหนี้ที่ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษาพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย

(3) ตรวจสอบการเป็นบุคคลล้มละลายหากพบว่าเป็นบุคคลล้มละลายก็ต้องดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาของกฎหมายล้มละลายต่อไป (ตรวจสอบการเป็นบุคคลล้มละลายทุกเดือน)

(4) ทำหนังสือทวงถามให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามคำพิพากษา

4.1 หากลูกหนี้ชำระหนี้ตามคำพิพากษา/ให้ยุติเรื่อง

4.2 หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา /ให้ทำหนังสือถึงพนักงานอัยการขอความอนุเคราะห์ให้ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ออกหมายบังคับคดี

(5) ตรวจสอบ สืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ทุก ๆ 3 เดือน โดยการทำหนังสือถึงสำนักงานที่ดินจังหวัดต่าง ๆ กรมการขนส่ง ธนาคาร สำนักงานงานบังคับคดีจังหวัดใกล้เคียงกับภูมิลำเนาลูกหนี้ จำนวน 5 จังหวัด โดยดำเนินการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ทุก ๆ 3 เดือน จนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับคดีตรวจสอบไปจนกว่าจะครบกำหนด 10 ปี (ตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด)

(6) หากพบทรัพย์สินของลูกหนี้ สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อไปคือ

(6.1) สืบหาทรัพย์สินที่ตรวจพบ/ถ่ายภาพ/เขียนแผนที่ตั้งของทรัพย์สิน

(6.2) แต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี/วางค่าใช้จ่าย/นัดเจ้าพนักงานบังคับคดีไป

ดำเนินการบังคับคดี

(6.3) นำเจ้าพนักงานยึดทรัพย์สินตามหมายศาล

(6.4) ขออนุมัติการขายทอดตลาด

(6.5) นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา

(6.5.1) หากเงินเหลือจากการหักชำระหนี้แล้วก็จะคืนให้แก่ลูกหนี้/ ยุติเรื่อง

(6.5.2) หากเงินไม่พอแก่การชำระหนี้ก็จะดำเนินการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบ 10 ปี นับแต่คดีถึงที่สุด ตามข้อ (5)

(7) หากสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่พบและพ้นกำหนด 10 ปี นับแต่คดีถึงที่สุดแล้วก็จะทำเรื่องจำหน่ายหนี้เป็นสูญ

บทที่ 3

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด มีหลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติงาน ได้แก่ กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หนังสือเวียน ดังนี้

- 3.1 กฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
- 3.2 จริยธรรมในวิชาชีพกฎหมาย
- 3.3 หลักการปฏิบัติงานตามวงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA

3.1 กฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่อาศัฏกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

โดยพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 4 ได้นิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2548 ที่กำหนดให้ มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งไม่เป็นส่วนราชการและอยู่ในกำกับของรัฐเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 4 ยังนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างหรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะกรรมการหรือฐานอื่นใด และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ข้อ 4 ได้นิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างหรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะกรรมการหรือฐานอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกส่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ พนักงานมหาวิทยาลัย ข้าราชการ ลูกจ้างของส่วนราชการ พนักงานหน่วยงานในกำกับ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างของมหาวิทยาลัย

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ.2565 ถือเป็นเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ..2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ด้วย

กรณีผู้เสียหายเป็นบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีใช้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ และให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐคนอื่น ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจะสังกัดหน่วยงานเดียวกันกับเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือไม่ก็ตาม

รายละเอียดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1) พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

มาตรา 5 หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 6 ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

มาตรา 7 ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ แล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดชอบ ให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดชอบซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

มาตรา 8 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา 9 ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

มาตรา 10 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา 8 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

มาตรา 11 ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา 5 ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา 12 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา 8 หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 10 ประกอบกับมาตรา 8 ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา 13 ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบตามมาตรา 8 และมาตรา 10 สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดชอบนั้นได้โดยค่างถึงรายได้ ฐานะครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

มาตรา 14 เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา 11 ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มาตรา 15 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

หมวดที่ 1 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ข้อ 6 ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ข้อ 7 เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ข้อ 8 เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

ข้อ 9 ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

- (1) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี
- (2) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น
- (3) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(4) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาและมีใช้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อ 10 ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ 9 ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับ ความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็น ผู้รับแจ้งตามข้อ 9 (1) (2) (3) หรือ (4) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ 11 ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือ ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ ตามข้อ 8 หรือข้อ 10 บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ 12 ในกรณีที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 8 ข้อ 10 หรือข้อ 11 แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง คณะกรรมการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจ แต่งตั้งนั้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการแต่งตั้งหรือไม่แต่งตั้งคณะกรรมการ หากการนั้นไม่ ถูกต้องให้สั่งแก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง

ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 8 ข้อ 10 หรือข้อ 11 ไม่แก้ไขใหม่ให้ ถูกต้องตามคำสั่งในวรรคหนึ่งภายในเวลาอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการ ปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลง กรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 12/1 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายหรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ 13 ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทนมติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุม อาจทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการได้

ข้อ 14 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องรับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

ข้อ 15 คณะกรรมการต้องให้อีกโอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ 16 เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้งถ้าผู้แต่งตั้งขอให้ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรีบดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้แต่งตั้งกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ้งชัด และต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย

ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

ข้อ 17 เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการศึกษาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้เตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน หรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ 18 เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ รวมทั้งราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสั่งการไปตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

เมื่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้ผู้ต้องรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทน หรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความ

ในกรณีที่ปรากฏตามความเห็นของกระทรวงการคลังว่ามีผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นหรือต่างไปจากสำนวนที่ผู้แต่งตั้งสั่งให้ตรวจสอบ หากยังไม่เคยมีการสอบผู้นั้นในฐานะผู้ต้องรับผิดมาก่อน ให้ผู้แต่งตั้งส่งเรื่องให้คณะกรรมการทำการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบผู้นั้นเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งตรงกับความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ผู้นั้นรับผิดชอบแล้วรายงานกระทรวงการคลังเพื่อทราบ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งรายงานกระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ 17 วรรคสี่และวรรคห้ามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 19 (ยกเลิก)

ข้อ 20 ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 10 หรือข้อ 11 ให้ผู้แต่งตั้งร่วมร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ 17 และข้อ 18 แล้ว ถ้าผลในขั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วมยังมีความเห็นตามข้อ 18 แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ 21 ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง” เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนกระทรวงการคลังตามจำนวนที่จำเป็น ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้งเป็นกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายได้

ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งให้นำความในข้อ 13 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 22 ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ 23 ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้แทนการชำระเงินก็ได้

(1) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(2) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(3) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจาก (1) หรือ (2) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการหรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

การทำสัญญาตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ 24 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตาย ให้รับดำเนินการตามระเบียบนี้โดยอนุโลมเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทต่อไป ในกรณีของผู้แต่งตั้งร่วมถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้ดำเนินการไปพลางก่อนตามความเห็นของผู้แต่งตั้งสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย และถ้าต่อมามีข้อยุติเป็นประการใดให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินการไปตามนั้น

ข้อ 25 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้อ่างหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ 26 กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

ข้อ 27 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน แม้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายแก่ผู้นั้น แต่หากการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นเกิดจากการประพฤติด้อย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการประพฤติด้อย่างร้ายแรงเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลาย

ข้อ 28 การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ 29 ในกรณีตามข้อ 26 ข้อ 27 หรือข้อ 28 ถ้าเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำหรับหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

หมวด 2 กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ข้อ 30 ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ 31 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ

หรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ 9 (1) (2) (3) หรือ (4) และให้นำข้อ 8 ถึงข้อ 20 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 32 ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้นและดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรับส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไปและให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับการคำขอที่ส่งมานั้น

ข้อ 33 เมื่อได้รับคำขอตามข้อ 32 และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ข้อ 34 ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยผิดนัดนับแต่วันกระทำละเมิดในจำนวนเงินที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

ข้อ 35 ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ข้อ 36 ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

ข้อ 37 ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ข้อ 38 ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชัดใช้เพียงใด และให้นำข้อ 22 ถึงข้อ 29 มาใช้บังคับกับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

3) พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

หมวด 2 คำสั่งทางปกครอง

ส่วนที่ 1 เจ้าหน้าที่

มาตรา 12 คำสั่งทางปกครองจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น

มาตรา 13 เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

- (1) เป็นคู่กรณีเอง
- (2) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (3) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (4) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี

(5) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี

(6) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 14 เมื่อมีกรณีตามมาตรา 13 หรือคู่กรณีคัดค้านว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดเป็นบุคคลตามมาตรา 13 ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ เพื่อที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจะได้มีคำสั่งต่อไป

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคำคัดค้าน และการสั่งให้เจ้าหน้าที่อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ที่ถูกคัดค้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 15 เมื่อมีกรณีตามมาตรา 13 หรือคู่กรณีคัดค้านว่ากรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองคณะใดมีลักษณะดังกล่าว ให้ประธานกรรมการเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น ในการประชุมดังกล่าวกรรมการผู้ถูกคัดค้านเมื่อได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและตอบข้อซักถามแล้วต้องออกจากที่ประชุม

ถ้าคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองคณะใดมีผู้ถูกคัดค้านในระหว่างที่กรรมการผู้ถูกคัดค้านต้องออกจากที่ประชุม ให้ถือว่าคณะกรรมการคณะนั้นประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่ไม่ถูกคัดค้าน

ถ้าที่ประชุมมีมติให้กรรมการผู้ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไปด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้าน ก็ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ มติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับและให้เป็นที่สุด

การยื่นคำคัดค้านและการพิจารณาคำคัดค้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 16 ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ถ้าผู้นั้นเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อนและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(2) ถ้ามีคู่กรณีคัดค้านว่าผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว หากผู้นั้นเห็นว่าตนไม่มีเหตุตามที่คัดค้านนั้น ผู้นั้นจะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(3) ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งผู้นั้นเป็นกรรมการอยู่มีคำสั่งหรือมีมติโดยไม่ชักช้า แล้วแต่กรณี ว่าผู้นั้นมีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นหรือไม่

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 14 วรรคสอง และมาตรา 15 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 17 การกระทำใด ๆ ของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองที่ได้กระทำไปก่อนหยุดการพิจารณาตามมาตรา 14 และมาตรา 16 ย่อมไม่เสียไป เว้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ถูกคัดค้านหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง แล้วแต่กรณี จะเห็นสมควรดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดเสียใหม่ก็ได้

มาตรา 18 บทบัญญัติมาตรา 13 ถึงมาตรา 16 ไม่ให้นำมาใช้บังคับกับกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้นั้นได้

มาตรา 19 ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่

มาตรา 20 ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งตามมาตรา 14 และมาตรา 16 หมายความว่าความรวมถึง ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจกำกับหรือควบคุมดูแลสำหรับกรณีของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาโดยตรง และนายกรัฐมนตรีสำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นรัฐมนตรี

ส่วนที่ 3 การพิจารณา

มาตรา 26 เอกสารที่ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ให้จัดทำเป็นภาษาไทย ถ้าเป็นเอกสารที่ทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ ให้คู่กรณีจัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยที่มีการรับรองความถูกต้องมาให้ภายในระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่กำหนด ในกรณีนี้ให้ถือว่าเอกสารดังกล่าวได้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ในวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับคำแปลนั้น เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะยอมรับเอกสารที่ทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ และในกรณีนี้ให้ถือว่าวันที่ได้ยื่นเอกสารฉบับที่ทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศเป็นวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับเอกสารดังกล่าว

การรับรองความถูกต้องของคำแปลเป็นภาษาไทยหรือการยอมรับเอกสารที่ทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 27 ให้เจ้าหน้าที่แจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้คู่กรณีทราบตามความจำเป็นแก่กรณี

เมื่อมีผู้ยื่นคำขอเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครอง ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอที่จะต้องดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของคำขอและความครบถ้วนของเอกสาร บรรดาที่มีกฎหมายหรือกฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ หากคำขอไม่ถูกต้อง ให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวแนะนำให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมเสียให้ถูกต้อง และหากมีเอกสารใดไม่ครบถ้วนให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันทีหรือภายในไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำขอ ในการแจ้งดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้รับคำขอและระบุรายการเอกสารที่ไม่ถูกต้องหรือยังไม่ครบถ้วนให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมทั้งบันทึกการแจ้งดังกล่าวไว้ในกระบวนการพิจารณาจัดทำคำสั่งทางปกครองนั้นด้วย

เมื่อผู้ยื่นคำขอได้แก้ไขคำขอหรือจัดส่งเอกสารตามที่ระบุในการแจ้งตามวรรคสองครบถ้วนแล้วเจ้าหน้าที่จะปฏิเสธไม่ดำเนินการตามคำขอเพราะเหตุยังขาดเอกสารอีกมิได้ เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือกฎและได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งตามมาตรา 20 ในกรณีเช่นนั้นให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยพลัน หากเห็นว่าเป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

ผู้ยื่นคำขอต้องดำเนินการแก้ไขหรือส่งเอกสารเพิ่มเติมต่อเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่กำหนด หรือภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่อนุญาตให้ขยายออกไป เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากผู้ยื่นคำขอ ไม่แก้ไขหรือส่งเอกสารเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอไม่ประสงค์ที่จะให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ ตามคำขอต่อไป ในกรณีเช่นนั้นให้เจ้าหน้าที่ส่งเอกสารคืนให้ผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการ อุทธรณ์ให้ผู้ยื่นคำขอทราบ และบันทึกการดำเนินการดังกล่าวไว้

มาตรา 28 ในการพิจารณาทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ ตามความเหมาะสมในเรื่องนั้น ๆ โดยไม่ต้องผูกพันอยู่กับคำขอหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

มาตรา 29 เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ ข้อเท็จจริง ในการนี้ให้รวมถึงการดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง
- (2) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของคู่กรณีหรือของพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่คู่กรณีกล่าวอ้าง เว้นแต่เจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือเพื่อประวิงเวลา
- (3) ขอข้อเท็จจริงหรือความเห็นจากคู่กรณี พยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ
- (4) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- (5) ออกไปตรวจสอบสถานที่

คู่กรณีต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง และมีหน้าที่แจ้งพยานหลักฐานที่ตน ทราบแก่เจ้าหน้าที่

พยานหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่เจ้าหน้าที่เรียกมาให้ถ้อยคำหรือทำความเห็นมีสิทธิ ได้รับค่าป่วยการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 30 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้อง ให้คู่กรณีมีโอกาสดังต่อไปนี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

- (1) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้นิ่งช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่าง ร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ
- (2) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎหมายกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทาง ปกครองต้องล่าช้าออกไป
- (3) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง
- (4) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(5) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(6) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรง
ต่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา 31 คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจง
หรือป้องกันสิทธิของตนได้ แต่ถ้ายังไม่ได้ทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น คู่กรณีไม่มีสิทธิขอตรวจดู
เอกสารอันเป็นต้นร่างคำวินิจฉัย

การตรวจดูเอกสาร ค่าใช้จ่ายในการตรวจดูเอกสาร หรือการจัดทำสำเนาเอกสารให้
เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 32 เจ้าหน้าที่อาจไม่อนุญาตให้ตรวจดูเอกสารหรือพยานหลักฐานได้
ถ้าเป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับ

3.2 จรรยาบรรณวิชาชีพนิติกร

จรรยาบรรณวิชาชีพนิติกร ไม่ได้มีการให้คำจำกัดความหมายไว้อย่างชัดเจนจึงต้อง
แยกพิจารณาออกในแต่ละคำตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ซึ่งให้ความหมาย
คำว่า “จรรยาบรรณ หมายความว่า ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่าง
กำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์
อักษรหรือไม่ก็ได้” “วิชาชีพ หมายความว่า วิชาที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เช่นวิชาแพทย์
วิชาช่างไม้ วิชาช่างยนต์” “นิติกร หมายความว่า ชื่อตำแหน่งผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกฎหมาย”
เมื่อนำคำทั้งหมดมารวมกันจะได้คำว่า “จรรยาบรรณวิชาชีพนิติกร” ซึ่งประมวลความหมายได้ว่า
“ประมวลความประพฤติผู้ประกอบอาชีพที่นิติกรกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียง
และฐานะของนิติกร อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้”

มหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ด้านจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานมหาวิทยาลัย
โดยกำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วย จรรยาบรรณและการดำเนินการด้าน
จรรยาบรรณของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2566 ประกาศเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2566
ซึ่งที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งนิติกรกำหนดไว้ ดังนี้

ข้อ 6 ผู้ปฏิบัติงานพึงปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณต่อตนเองและวิชาชีพ ดังนี้

(1) มีความสุจริตทางวิชาการและจริยธรรมการวิจัย

(1.1) มีความรับผิดชอบต่อการสร้างให้เกิดและรักษาไว้ซึ่งความสุจริตทางวิชาการ

(1.2) ดำเนินการวิจัยในกรอบเสรีภาพทางวิชาการและปฏิบัติตามหลักจริยธรรม

การวิจัย

(2) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเท่าเทียม ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก

(2.1) สนับสนุนความเท่าเทียม ยุติธรรม การให้โอกาสที่เท่าเทียม ไม่แบ่งแยก

(2.1.1) ทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยกสีผิวเพศสภาพ ศาสนา เชื้อชาติ สถานภาพ ความเป็นพลเมือง ความพิการ

(2.1.2) หลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบทั้งทางร่างกายและวาจา

(3) มีความน่าเชื่อถือ โปร่งใสและมีอิสระ

(3.1) มีความน่าเชื่อถือ โปร่งใสในทุกกระบวนการ รวมถึงกระบวนการไต่สวน ในกรณีที่เกิดความไม่สุจริตทางวิชาการ

(3.1.1) มีความโปร่งใสในกระบวนการภายในเพื่อยกระดับคุณภาพและ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงานภายในและภายนอกเป็นประจำ

(3.1.2) บังคับใช้หลักจริยธรรมอย่างเท่าเทียมกันกับผู้ปฏิบัติงานของ มหาวิทยาลัยทุกคน

(3.1.3) ไม่รับสินบนเพื่อผลประโยชน์ต่างตอบแทน

(3.2) รักษาชื่อเสียงของบุคคลและหรือมหาวิทยาลัย

(3.2.1) เผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นข้อเท็จจริง

(3.2.2) ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(3.2.3) ปฏิบัติตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยและหลักเสรีภาพทางวิชาการ

(3.2.4) หลีกเลี่ยงการใช้อำนาจในทางที่ผิดเพื่อผลประโยชน์ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ รวมถึงผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล

(3.3) ต้องมีความเป็นอิสระ ไม่ถูกครอบงำด้วยอำนาจใด ๆ

(4) เคารพความคิดเห็นที่มีเหตุผล

(4.1) การแสดงออกอย่างมีอิสระ

(4.1.1) สนับสนุนและส่งเสริมการแสดงออกอย่างมีอิสระและมีเหตุผล

(4.1.2) ปกป้องเสรีภาพทางด้านวิชาการของผู้ปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย

ทุกคน

(4.1.3) เคารพสิทธิในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น

(5) ความรับผิดชอบต่อสังคม

(5.1) มีความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม

(5.2) มีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(5.3) มีความรับผิดชอบต่อการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(5.4) มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ

(5.5) มีความรับผิดชอบต่อการดูแลทรัพย์สินและการใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ส่วนบุคคลหรือทางการค้า

(6) ปฏิบัติตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยและสังคม

(6.1) ต้องประพฤติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ

(6.2) ปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณและกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยโดยไม่เลือกปฏิบัติตามนโยบายของนักการเมือง สมาคมการค้า หรือกลุ่มศาสนา

(6.3) การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในฐานะผู้ปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย

ข้อ 7 ผู้ปฏิบัติงานพึงปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงชื่อเสียง เกียรติภูมิ และประโยชน์ของมหาวิทยาลัย

ข้อ 8 ผู้ปฏิบัติงานพึงปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส เสมอภาค และปราศจากอคติ

ข้อ 9 ผู้ปฏิบัติงานพึงปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ขยันหมั่นเพียร รอบคอบ รวดเร็วถูกต้อง สมเหตุสมผล โดยคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล

ข้อ 10 ผู้ปฏิบัติงานพึงปฏิบัติงานตรงต่อเวลาและใช้เวลาในการปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย

ข้อ 11 ผู้ปฏิบัติงานพึงปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงการดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยอย่างประหยัดคุ้มค่าที่ต้องระมัดระวังมิให้เกิดความเสียหายหรือสิ้นเปลืองเยี่ยงวิญญูชนจะพึงปฏิบัติต่อทรัพย์สินของตนเอง

ข้อ 12 ผู้ปฏิบัติงานพึงปฏิบัติงานโดยไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ แก่ตนเองหรือพวกพ้อง

ข้อ 13 ผู้บังคับบัญชาพึงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อ 14 ผู้บังคับบัญชาพึงควบคุม กำกับ และดูแลการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมตลอดถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เรียนรู้และตระหนักถึงการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ข้อ 15 ผู้บังคับบัญชาพึงรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดจนปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยหลักธรรมาภิบาล

ข้อ 16 ผู้บังคับบัญชาพึงดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจ สวัสดิการ และการส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เพิ่มพูนพัฒนาความรู้ความสามารถ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

ข้อ 17 ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน พึงปฏิบัติต่อกันด้วยความสุภาพและมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ข้อ 18 ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน พึงปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่อกัน รวมถึงการแก้ไขปัญหา การเสนอแนะให้ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและพัฒนางานร่วมกัน

ข้อ 19 ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน พึงปฏิบัติงานด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันในทางที่ถูกต้องและชอบธรรมและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติงานหรือในการอยู่ร่วมกันในองค์กรและในหมู่คณะ

ข้อ 20 ผู้ปฏิบัติงานพึงให้บริการอย่างเต็มกำลังความสามารถ ปราศจากอคติ และมีความเสมอภาค

ข้อ 21 ผู้ปฏิบัติงานพึงให้บริการด้วยความสุภาพ มีความเอื้อเฟื้อ และมีธรรมาจริยธรรมที่ดี

ข้อ 22 ผู้ปฏิบัติงานพึงให้บริการด้วยความรวดเร็ว และตรงเวลา

ข้อ 23 คณาจารย์พึงปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่กำหนดในหมวด 1 ส่วนที่ 1 ถึง ส่วนที่ 4 โดยเคร่งครัด

ข้อ 24 คณาจารย์พึงประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและบุคคลอื่น

ข้อ 25 คณาจารย์พึงอุทิศตนในการสอนผู้เรียนอย่างเต็มที่ ไม่ละทิ้งหน้าที่การสอนหรือการสอนโดยไม่มีเหตุอันควร ถ้ามีการงดสอนก็ให้มีการจัดสอนชดเชย

ข้อ 26 คณาจารย์พึงปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเสมอภาค ปราศจากอคติ ให้เกียรติ และรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

ข้อ 27 คณาจารย์พึงปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเมตตาและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในการสนับสนุนความรู้ทางวิชาการในการศึกษา

ข้อ 28 คณาจารย์พึงอบรมส่งเสริมและสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน

ข้อ 29 คณาจารย์พึงหมั่นศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาวิชาการให้ทันสมัยรวมถึงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือการนำผลงานทางวิชาการไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

ข้อ 30 คณาจารย์พึงส่งเสริมสนับสนุนบรรยากาศแห่งเสรีภาพทางวิชาการแก่กันและกัน

ข้อ 31 คณาจารย์พึงสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัย ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ข้อ 32 ผู้ปฏิบัติงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณตามที่กำหนดไว้ในข้อ 6 ถึงข้อ 31 แห่งข้อบังคับนี้ให้ถือว่าผู้นั้นประพฤติผิดจรรยาบรรณอย่างร้ายแรง

ข้อ 32 ผู้ปฏิบัติงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่กำหนดไว้ในข้อนี้ให้ถือว่าผู้นั้นประพฤติผิดจรรยาบรรณอย่างร้ายแรงและเป็นการกระทำความผิดทางวินัยให้ดำเนินการทางวินัยตามควรแก่กรณี ได้แก่

(1) กระทำการใด ๆ ที่เป็นการคัดลอกหรือนำผลงานหรือผลงานทางวิชาการของบุคคลอื่นหรือที่บุคคลอื่นมีส่วนร่วมไปเป็นผลงานของตนหรือบุคคลอื่นโดยไม่ชอบ

(2) การกระทำใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ การกระทำเกี่ยวกับชู้สาว หรือการกระทำอื่นใดที่ไม่เหมาะสมทางเพศต่อผู้อื่น

(3) กระทำการเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

(4) กระทำการเปิดเผยความลับของบุคคลอื่นที่ได้จากการปฏิบัติงานโดยไม่มีหน้าที่หรืออำนาจตามกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย

(5) กระทำการสอน อบรม หรือแนะนำเพื่อให้บุคคลอื่นกระทำการที่ผิดต่อข้อบังคับระเบียบประกาศ คำสั่งของมหาวิทยาลัย ศีลธรรมอย่างร้ายแรง หรือกฎหมาย

(6) การกระทำอื่นใดตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดให้เป็นความผิดจรรยาบรรณอย่างร้ายแรง

ข้อ 47 โทษทางจรรยาบรรณ ได้แก่

(1) ตักเตือน

(2) ว่ากล่าวและสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

(3) ทำทัณฑ์บน

3.3 หลักการปฏิบัติงาน PDCA

คู่มือปฏิบัติงานเรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดสำหรับผู้ปฏิบัติงาน
ตำแหน่งนิติกรมหาวิทยาลัยขอนแก่น การดำเนินการทุกกระบวนการต้องใช้หลักการ
การปฏิบัติงานวงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA ประกอบการบริหารจัดการได้แก่

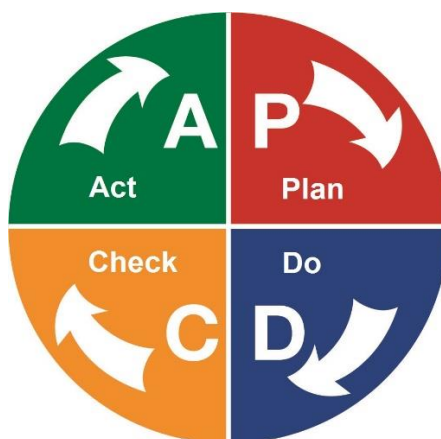
(1) การวางแผน (Plan) กำหนดการวางแผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงานรายปี
โครงการ และกิจกรรม โดยการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และ
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ศึกษาขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นต้น

(2) การปฏิบัติงาน (Do) มีการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามแผนที่
กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน การออกแบบ การบริการ
การปฏิบัติงาน การควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
และระบบสารสนเทศ

(3) การตรวจสอบ (Check) มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานได้ตามแผนที่
กำหนด และมีการประเมินผลการปฏิบัติและประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ รวมถึงการนำ
ข้อเสนอแนะมาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

(4) การแก้ไขปรับปรุง (Action) มีการทบทวนปรับปรุงโดยนำข้อเสนอแนะจาก
ผลการประเมินมาประกอบการแก้ไขและพัฒนางานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของกองและ
มหาวิทยาลัย

รูปภาพ หลักการปฏิบัติ PDCA

ที่มา : <http://admonsis.info/site/wp-content/uploads/2014/07/PCDA-Anglais.jpg>

บทที่ 4

ขั้นตอนและเทคนิคการปฏิบัติงาน

คู่มือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรมหาวิทยาลัยขอนแก่นเล่มนี้ มีขั้นตอนและเทคนิคการปฏิบัติงาน ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

4.2 เทคนิคการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

4.1 ขั้นตอนการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ซึ่งมีขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

ก. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ก. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีภาพรวมขั้นตอนดังนี้

ลำดับขั้นตอน	ภาพรวมขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
1	การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
2	แนวทางการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
3	การวินิจฉัยสั่งการของอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น
4	การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เมื่อเกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะเป็นผู้กระทำหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นจะเป็นผู้กระทำจนเกิดความเสียหายขึ้น ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า โดยให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานตามลำดับชั้นจนถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นตามข้อ 7 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 โดยมีขั้นตอนเริ่มต้นการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ดังนี้

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

1.1 เมื่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับรายงานความเสียหาย และอธิการบดีพิจารณาแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้อธิการบดีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้ตามข้อ 8 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 หากเป็นกรณีผู้กระทำละเมิดเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่ได้สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอื่นที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัด ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 10 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

แต่หากอธิการบดีพิจารณาแล้วว่าไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าการเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ก็ไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่ต้องรายงานผลการพิจารณาให้รัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อทราบและพิจารณาว่าสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่ตามข้อ 12 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ซึ่งกรณีนี้อธิการบดีสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียดก่อนพิจารณาสั่งการได้ (เทียบคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 91/2541)

1.2 หากเป็นกรณีมหาวิทยาลัยขอนแก่นทราบแน่ชัดว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคือผู้ใด และทราบจำนวนความเสียหายที่แน่นอน และเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่มหาวิทยาลัยขอนแก่นแล้ว มหาวิทยาลัยขอนแก่นก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (เทียบคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 399/2546)

1.3 จำนวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ 8 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไว้ คงกำหนดไว้เพียงไม่เกิน 5 คน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นก็ได้ตามที่อธิการบดีเห็นสมควร

1.4 ระยะเวลาการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

ไม่ได้กำหนดระยะเวลาการสอบสวนไว้ แต่ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่...) เรื่อง กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จให้ไม่เกิน 60 วันนับแต่วันที่ประธานทราบคำสั่ง เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 60 วันแล้ว หากการสอบสวนไม่แล้วเสร็จ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดก็สามารถขอขยายระยะเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกครั้งละไม่เกิน 30 วัน

1.5 บุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด โดยทั่วไปไม่ควรแต่งตั้งผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะมีการสอบสวน เพราะอาจทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงครบทุกด้านหรือมีการบิดเบือนข้อเท็จจริงได้ (เทียบคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 806/2542)

1.6 ในกรณีมหาวิทยาลัยขอนแก่นฟ้องบุคคลภายนอกเป็นคดีแพ่งต่อศาล โดยศาลมีคำพิพากษายกฟ้องและคดียังไม่ถึงที่สุด ยังไม่ถือว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นเพราะศาลฎีกาอาจมีคำพิพากษาที่แตกต่างกับศาลชั้นต้นได้ จึงถือว่ายังไม่เกิดความเสียหายต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษายืนตามศาลชั้นต้นให้ยกฟ้องมหาวิทยาลัยขอนแก่น (เทียบคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 595/2545) แต่หากเป็นกรณีบุคคลภายนอกฟ้องมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ 35 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือรอให้คดีถึงที่สุดก่อน หรือกรณีบุคคลภายนอกฟ้องมหาวิทยาลัยขอนแก่นฐานผิดสัญญา และศาลมีคำพิพากษาให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นชดเชยค่าเสียหาย หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้กระทำละเมิดให้เกิดความเสียหาย อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นก็อาจดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้ตามข้อ 8 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 โดยไม่ต้องรอให้คดีถึงที่สุดเสียก่อน (เทียบคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ 757/2552)

2. แนวทางการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

2.1 ขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

- 1) ตรวจสอบอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งแต่งตั้ง
- 2) ประชุมกำหนดแนวทางการสอบสวน และปฏิทินระยะเวลาการพิจารณา
- 3) ทำหนังสือเชิญผู้เกี่ยวข้องมาให้การและให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 4) แจ้งสิทธิก่อนดำเนินการสอบสวน

- 5) ให้โอกาสเจ้าหน้าที่ที่ถูกสอบสวน
 - ก. ชี้แจงข้อเท็จจริง
 - ข. ได้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม
- 6) รวบรวมเอกสาร และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- 7) ไม่รับฟัง
 - ก. พยานที่ยังไม่ได้ข้อยุติ
 - ข. พยานบอกเล่า (ที่ไกลกว่าเหตุ)
 - ค. พยานนอกสำนวน
- 8) เสนอความเห็นไว้
 - ก. มีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนหรือไม่
 - ข. จำนวนเงินคำสั่งใหม่ทดแทนเท่าใด
- 9) ใช้ข้อกฎหมายในการวินิจฉัยความรับผิด
- 10) ลงลายมือชื่อ ตำแหน่งและวันเดือนปี ท้ายบันทึกรายงานผลการสอบสวน (สล.2)
- 11) ขอย้ายเวลาหากการสอบสวนไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด
- 12) สอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดอายุความ

ในส่วนรายละเอียดการดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 14 - 16 กำหนดให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีอำนาจหน้าที่พิจารณา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิดโดยตรวจสอบข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหาย ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอ และเป็นธรรม เมื่อพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นผู้แต่งตั้งโดยความเห็นของ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แน่ชัดและ ต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย เนื่องจากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่ได้รับแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่สำคัญ ต้องให้ความยุติธรรมทั้งแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหาย ไม่ว่าจะเป็นในทางการพิจารณาข้อเท็จจริงตามพยานเอกสารหรือการใช้ดุลพินิจวินิจฉัย การกระทำของผู้เกี่ยวข้อง และในขณะเดียวกันก็ต้องพิจารณา โดยอาศัยข้อกฎหมาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติและคำนึงถึงประโยชน์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นประกอบด้วย ซึ่งในระบบการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ แต่ละมหาวิทยาลัยย่อมมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งในการดำเนินงาน และแนวทางการปฏิบัติที่แตกต่างกัน การพิจารณา

ดำเนินการของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดก็เช่นเดียวกัน แต่ละคณะ แต่ละหน่วยงานย่อมมีแนวทางการดำเนินการของตนเองซึ่งเป็นอิสระไม่อาจมีผู้ใดชี้แนะให้เบี่ยงเบนไปจากข้อเท็จจริงที่สอบสวนได้ในคราวนั้น ดังนั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ข้อ 14 วรรคสอง จึงกำหนดให้กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึก และการรายงานผลเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้ ซึ่งกระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ ถือเป็นหลักปฏิบัติเป็นการทั่วไปตามหนังสือเวียนกระทรวงการคลังที่ กค 0406.7/ว.56 ลงวันที่ 12 กันยายน 2550 ดังนี้

1. แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยแยกตามประเภทการกระทำ ความเสียหายเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปด้วยความละเอียด รอบคอบ และครบถ้วนทุกประเด็น ให้จัดประเภทสำนวนการสอบสวนเป็น 5 ประเภท ได้แก่

- 1)ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ส.1)
- 2) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ส.2)
- 3) คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย (ส.3)
- 4) อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ (ส.4)
- 5) อุบัติเหตุ (ส.5)

2. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.1)

ให้ใช้แบบบันทึกการสอบสวน (สล.1) สำหรับบันทึกการให้ถ้อยคำของเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องโดยก่อนดำเนินการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิให้บุคคลผู้จะให้ถ้อยคำทราบ ดังนี้

1) ผู้ให้ถ้อยคำมีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

2) คำถามที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจะถามต่อไปนี้ ผู้ให้ถ้อยคำจะตอบหรือไม่ตอบก็ได้ ถ้าคำถามใดไม่ตอบ ขอให้เหตุผลสั้น ๆ เพื่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจะได้บันทึกไว้ รวมทั้งการให้ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

3) คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมิได้ทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ สำหรับคำถามอื่นๆ ให้ใช้แนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส.1-5)

หรือคำถามอื่นๆ ตามคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจะเห็นสมควร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

3. แบบรายงานผลการสอบสวน (สส.2)

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้จัดทำรายงานผลการสอบสวนตามแนวทางที่กำหนดในแบบรายงานผลการสอบสวน (สส.2) โดยควรมีข้อมูลรายละเอียดการสอบสวนสอดคล้องกับแนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส.1-5) หรือข้อเท็จจริงหรือข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจะเห็นสมควรและสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

โดยแต่ละประเภทสำนวน มีรายละเอียดหัวข้อในการทำสำนวนการสอบสวนแตกต่างกัน ดังนี้

1. ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน มีหัวข้อที่คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ
- 1.2 ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของผู้กระทำทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่โดยปกติ
- 1.3 การกระทำ และพฤติการณ์การกระทำทุจริต
- 1.4 ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้บังคับบัญชา
- 1.5 รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งผู้บังคับบัญชาว่าตามกฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร และเปรียบเทียบกับกรกระทำที่เกิดขึ้นจริง
- 1.6 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับงานนั้น หรืองานที่ได้รับมอบหมายมีอย่างไร
- 1.7 หลักและวิธีปฏิบัติโดยปกติของงานเป็นอย่างไร
- 1.8 พยานหลักฐานและเอกสารที่ผู้ทุจริตได้กระทำ หรือหลักฐานที่ผู้ทุจริตจะต้องกระทำแต่ละเว้นไม่กระทำ
- 1.9 รายการและจำนวนเงินสุทธิตุจริต หรือขาดหายไป
- 1.10 เอกสารการแจ้งความร้องทุกข์ สำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ และความเห็น (ถ้ามี)

1.11 กรณีมีการกล่าวอ้างว่าลายมือชื่อปลอม ได้ส่งศูนย์พิสูจน์หลักฐานตรวจสอบ (ถ้ามี) ขอรายงานผลการพิสูจน์

1.12 ในกรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับเช็ค สำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง เอกสารการส่งจ่าย หลักฐานการได้รับชำระหนี้และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.13 พฤติการณ์และกรณีแวดล้อมอื่นๆ เช่น ผู้ทุจริตชอบเล่นการพนัน การใช้เงิน เกินฐานะ เป็นต้น

1.14 สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือเหตุที่ทำให้ทราบ ว่ามีการกระทำทุจริต

1.15 ความเห็นและผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)

1.16 กรณีมีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นหลายกรณี ให้แยกการสอบสวนเป็นรายกรณี พร้อมความเห็นว่าคุณกระทำทุจริตและผู้บังคับบัญชา จะต้องรับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร และเป็นจำนวน เงินเท่าใด

1.17 บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจจะ ต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการ ล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

1.18 กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลา ที่แต่ละคนรับผิดชอบ และจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพร้อมแผนภูมิ ประกอบ

1.19 ข้อมูลรายละเอียดอื่นๆ

2. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ มีหัวข้อที่คณะกรรมการสอบสวนต้อง ดำเนินการ ดังนี้

2.1 กฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี

2.2 สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเหตุที่ทำให้ ทราบว่ามีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ถ้ามี)

2.3 ความเห็นหรือผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)

2.4 กรณีกำหนดราคากลางสูงกว่าราคาค่าก่อสร้าง

ก. รายละเอียดแสดงวิธีคำนวณหาค่าแฟคเตอร์เอฟ (ถ้ามี)

ข. แหล่งที่มาของราคาวัสดุที่ใช้กำหนดเป็นราคากลาง

ค. ราคาวัสดุแยกเป็นประเภท ชนิด พร้อมราคากลาง

2.5 กรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ

ก. ขั้นตอนดำเนินการก่อนมีการประกาศสอบราคา ประมวลราคาจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีพิเศษ หรือก่อนมีการตกลงราคา แล้วแต่กรณี

ข. ประกาศสอบราคา ประมวลราคา ฯลฯ

ค. รายชื่อคณะกรรมการที่แต่งตั้งตามระเบียบทุกคน

ง. รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งผู้บังคับบัญชาระบุชื่อ และตำแหน่งว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริงพร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างทางปฏิบัติที่ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง

จ. รายงานผลการปฏิบัติงานและความเห็นของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทุกคณะ

ฉ. หากมีการยกเลิกการสอบราคา ประมวลราคาฯ ขอเหตุผลพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ช. ความเห็นของผู้สั่งซื้อหรือสั่งจ้าง

2.6 จำนวนเงินที่ถือว่าทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย

2.7 บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญาหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

2.8 กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบ และจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าว พร้อมแผนภูมิประกอบ

2.9 ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

3. คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย มีหัวข้อที่คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการ ดังนี้

3.1 ข้อเท็จจริงทั่วไป และรายละเอียดของทรัพย์สินที่หาย

ก. วัน เวลาที่เกิดเหตุ

ข. เป็นทรัพย์สินชนิดใด ตั้งหรือเก็บรักษา ณ ที่ใด บริเวณที่ตั้งทรัพย์สินหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน มีทรัพย์สินที่ไม่ได้ถูกลักไปอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี อะไรบ้าง (อธิบายโดยละเอียดหรือแยกเป็นรายการ)

ค. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่หายทั้งก่อนและหลังคำนวณค่าเสื่อมราคา

3.2 อาคารและสถานที่ที่เก็บทรัพย์สิน

ก. ลักษณะของอาคาร ทางเข้า ทางออก ร่องรอยที่คนร้ายเข้าและออก มีรั้วรอบขอบชิดหรือไม่ อย่างไร แผนผังบริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินที่สูญหาย

ข. พฤติการณ์ที่คนร้ายเข้าไปในอาคาร และทำการลักทรัพย์สินอย่างไร (ถ้าไม่มีหลักฐานแน่นอนก็ควรสันนิษฐาน)

ค. สถานที่เก็บทรัพย์สิน เป็นอะไร เช่น ตู้เหล็ก ตู้ไม้ ฯลฯ และมีลักษณะอย่างไร มีลิ้นชัก หรือมีของอื่นเก็บรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไรบ้าง ความมั่นคงแข็งแรงของที่เก็บทรัพย์สิน เช่น เป็นตู้เหล็ก มีกุญแจ ฯลฯ และตั้งอยู่ในบริเวณส่วนใดของอาคาร

ง. มีของอื่นที่ไม่หายเก็บรวมอยู่ในที่เก็บทรัพย์สินหรือไม่

จ. กุญแจอาคาร กุญแจสถานที่เก็บทรัพย์สิน เก็บรักษาไว้ที่ใด ผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบหรือเก็บรักษาและสูญหายหรือเสียหายไปในขณะเกิดเหตุหรือไม่

3.3 ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์สิน

ก. ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวกับการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์สินกำหนดไว้อย่างไร

ข. มีการจัดเวรยามหรือไม่ ถ้ามี จัดเวรยามไว้อย่างไร

ค. ใครมีหน้าที่อยู่เวรยามและตรวจเวรในระหว่างทรัพย์สินหาย หรือสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีหน้าที่เวรยามในระหว่างทรัพย์สินหาย ให้ระบุชื่อตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของเวรยามเหล่านั้น

ง. เจ้าหน้าที่เวรยามและผู้ตรวจเวรได้ปฏิบัติอย่างไร หรือละเลยต่อหน้าที่อย่างไร

จ. นอกจากเวรยามแล้ว ยังมีมาตรการอื่นที่ใช้สำหรับป้องกันอันตรายของทรัพย์สินด้วยหรือไม่

ฉ. บันทึกการตรวจเวรยามในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ

3.4 บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญาหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

3.5 กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียด ช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบ และจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าว พร้อมแผนภูมิประกอบ

3.6 ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

4. อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ มีหัวข้อที่คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการ ดังนี้

4.1 ข้อเท็จจริงทั่วไป

ก. วัน เวลาที่เกิดเพลิงไหม้

ข. ตัวอาคารที่เกิดเพลิงไหม้ และลักษณะของอาคาร เช่น คอนกรีตเสริมเหล็ก ฯลฯ

ค. มูลค่าและรายการทรัพย์สินที่ถูกเพลิงไหม้แยกจากตัวอาคารที่ต้องซ่อมแซม

4.2 การตรวจสอบสาเหตุ

ก. วัตถุพยานและร่องรอยที่เหลือจากเพลิงไหม้เพื่อนำมาสันนิษฐานว่าเกิดจากสาเหตุใด (ถ้าเป็นเพลิงไหม้จากที่อื่นที่เห็นชัดเจนแล้วลูกกลามมาอาจจะไม่ต้องสอบปัญหานี้ก็ได้)

ข. ประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์เพลิงไหม้ก่อนจะมีลักษณะรุนแรง (ถ้ามี) ที่จะชี้แจงว่าต้นเพลิงอยู่ตำแหน่งใด

4.3 มาตรการในการป้องกันเพลิง

ก. มีการจัดเจ้าหน้าที่เฝ้ารักษาการและดูแลสถานที่หรือไม่ อย่างไร

ข. ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการจัดเจ้าหน้าที่รักษาการดังกล่าวใครเป็นผู้วางระเบียบหรือออกคำสั่ง

ค. ได้มีการปฏิบัติหน้าที่เฝ้ารักษาการอย่างไร หรือไม่ ในระหว่างเวลาเกิดเพลิงไหม้

4.4 บุคคลที่เกี่ยวข้องที่เข้าทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำหรืออยู่อาศัยในอาคารหลังนั้นสอบพฤติการณ์รายละเอียดในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ หรืออยู่ในอาคารหลังนั้น ครั้งสุดท้ายก่อนเพลิงไหม้

4.5 การร้องทุกข์ และการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และความเห็นของเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน หรือวิทยาการ ตลอดจนความเห็นของพนักงานอัยการ

4.6 ข้อสันนิษฐานหรือข้อพิสูจน์สาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้ อาจเป็นกรณีต่อไปนี้

ก. ไฟฟ้าลัด มีผู้ใดกระทำโดยประมาทหรือไม่อย่างไร

ข. เป็นการลอบวางเพลิงหรือไม่ รู้ตัวและจับตัวผู้ต้องหาได้แล้วหรือไม่

ค. สาเหตุเกิดจากความประมาทของบุคคลหรือไม่ เช่น ทิ้งก้นบุหรี่ในที่ติดไฟง่าย ติดหลอดไฟฟ้าไว้ในที่อับและมีวัตถุที่ติดไฟได้ง่าย

ง. เหตุนอกเหนือการควบคุม เช่น พายุพัดแรง เสาไฟฟ้าโค่นลงมาทำให้สายไฟเกิดลัดวงจร และสายไฟอยู่ใกล้อาคาร ฯลฯ

4.7 บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจต้องรับผิด ทั้งนี้ ต้อง ใ้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดง พยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการ ล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิ ชอบด้วยประการอื่น

4.8 ข้อมูลรายละเอียดอื่นๆ

5. อุบัติเหตุ มีหัวข้อที่คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการ ดังนี้

5.1 ข้อเท็จจริงทั่วไป

- ก. วัน เวลาที่เกิดเหตุ
- ข. ชื่อ ยี่ห้อ และเลขทะเบียนรถ
- ค. ชื่อผู้ขับ และฐานะตำแหน่ง
- ง. ชื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ควบคุมดูแลรถตลอดจนอำนาจหน้าที่
- จ. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่สูญหาย (ก่อนและหลังหักค่าเสื่อมราคา)
- ฉ. มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่

5.2 การตรวจสอบสาเหตุที่เกิดขึ้น

- ก. ตรวจวัตถุพยาน เช่น คันชัก คันส่ง พวงมาลัย เครื่องยนต์ ฯลฯ
- ข. ร่องรอยล้อและเบรก ขอภาพถ่ายสีประกอบ (ถ้ามี)
- ค. รถคู่กรณีมีหรือไม่ ถ้ามีจะต้องสอบถามข้อ (1)–(2) ก.–ข. ด้วย
- ง. อัตราวิ่งของรถขณะเกิดเหตุ และก่อนหน้านั้นตลอดจนพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องอื่น
- จ. สภาพของทางหรือพื้นถนน
- ฉ. สาเหตุภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น คนวิ่งตัดหน้า สัตว์วิ่งตัดหน้า ฯลฯ
- ช. ระยะห่างระหว่างรถคันหน้าและรถคันหลัง (ในกรณีเกิดเหตุชนท้าย)
- ซ. พฤติการณ์อื่น ๆ

5.3 สภาพของรถก่อนใช้

- ก. ตรวจสอบสภาพก่อนใช้อย่างไรหรือไม่
- ข. สภาพของรถเป็นอย่างไร เช่น เบรก พวงมาลัย ยางและประวัติการบำรุงรักษาฯ

5.4 สภาพความเสียหายของรถคันหลังเกิดเหตุ

ก. ตรวจสอบสภาพความเสียหายของรถเปรียบเทียบกับอัตราวิ่งของรถว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เช่น ผู้ขับรถให้ถ้อยคำว่าขับด้วยความเร็ว 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่สภาพ

ของรถได้รับความเสียหายทั้งคันหรือได้รับความเสียหายมากเกินไปจนกว่าที่ควรจะเป็น ฯลฯ ขอภาพถ่ายประกอบ (ถ้ามี)

ข. กรณีมีรถคู่กรณีต้องตรวจสอบสภาพความเสียหายของทั้งสองฝ่าย เช่น รถคันใดวิ่งด้วยซ้ายรถคันใดวิ่งด้านขวาหรือวิ่งตามกันมาในทิศทางเดียวกัน ฯลฯ เกิดการเฉี่ยวชนกันอย่างไร ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถราชการและรถคู่กรณีสอดคล้องกับคำให้การของฝ่ายใดมากกว่ากัน และฝ่ายใดน่าจะเป็นฝ่ายก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่ากันหรือต่างฝ่ายต่างก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ฯลฯ

5.5 สภาพของพื้นถนนหรือทางเป็นอย่างไร เช่น สภาพความกว้างของถนนและไหล่ถนน และใช้วิ่งรถได้กี่ช่องทาง ขอภาพถ่ายสี่ประกอบ (ถ้ามี)

5.6 เมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้วมีการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนหรือไม่ ถ้าไม่มีการแจ้งความ ขอทราบว่าเป็นเพราะเหตุใด จึงไม่แจ้งความ

5.7 ถ้ามีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต มีการร้องทุกข์และการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือไม่ พร้อมความเห็นของพนักงานอัยการ (ถ้ามี)

5.8 ระเบียบข้อบังคับในการใช้รถมีอย่างไร

5.9 นำรถไปใช้ในราชการหรือไม่ ถ้าไปใช้ในราชการ ขอหลักฐานแสดงการขอใช้รถที่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา

5.10 ผู้ขับขี่มีใบอนุญาตขับขี่หรือไม่ หรือได้ขับรถมาแล้วนานเท่าใด

5.11 สภาพแห่งจิตใจหรือสภาพแห่งร่างกายของผู้ขับเป็นอย่างไร เช่น ขับรถแล้วเป็นปกติขับรถในขณะที่เมามึนเมาสุรา เคยเป็นโรคลมบ้าหมูหรือมีประวัติเป็นโรคหัวใจหรือต้องขับรถติดต่อกันเป็นเวลานาน

5.12 รายงานผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่

5.13 บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้เสียหายฟ้องเรียกค่าเสียหายจากทางราชการหรือไม่ ผลคดีเป็นอย่างไร

5.14 บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

5.15 ข้อมูลรายละเอียดอื่นๆ

2.2 แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยสิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวจะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม หรือความผิด หรือความบกพร่อง หรือระบบดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ไว้แล้วนั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 ข้างต้น มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วม มาใช้บังคับกับกรณีที่มีการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น แต่ปรากฏว่าหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถือบปฏิบัติอยู่ยังมิได้มีการกำหนดแนวทางแบ่งสัดส่วน ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่ละรายไว้ ทำให้การกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานยังคงเกิดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม และเกิดความไม่เสมอภาคแก่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของแต่ละหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น กระทรวงการคลังจึงได้ยกเลิก หนังสือฉบับดังกล่าว และเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีบรรทัดฐานในการกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน จึงได้วางแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการเรียกค่าสินไหมทดแทนของ เจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ โดยได้แบ่งตามลักษณะของความเสียหาย และกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกลุ่มหรือแต่ละรายเพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพิจารณาสำนวนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป ดังนี้

1. กรณีความเสียหายมีสาเหตุจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

1.1 กรณีการจัดจ้าง/จัดซื้อ ราคาแพง

1.1.1 วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้างไม่ถูกต้อง

- กรณีผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้

คณะกรรมการพิจารณาผลฯ ร้อยละ 60 ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาขั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 10 ผู้บังคับบัญชาขั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 10

- กรณีไม่ผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้

คณะกรรมการพิจารณาผลฯ ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 20

- กรณีไม่ผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ คณะกรรมการพิจารณาผลฯ ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 40

1.1.2 กำหนดราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง ก. ใช้ค่า Factor F/ราคาวัสดุ ไม่ถูกต้อง

- กรณีผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้

คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ 70 ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ 15 ผู้บังคับบัญชา ชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 10 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 5

- กรณีไม่ผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้

คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ 70 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 10

- กรณีไม่ผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้

คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ 70 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 30

ข. คำนวณปริมาณงานผิดพลาด คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ 100

1.1.3 ไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุดที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด

- วิธีสอบราคา แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ คณะกรรมการเปิดซอง ร้อยละ 60 ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ 15 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 15 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 10

- วิธีประกวดราคา แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ คณะกรรมการพิจารณาผลฯ ร้อยละ 60 ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ 15 ผู้บังคับบัญชา ชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 15 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 10

ทั้งนี้ หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงานทักท้วงแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจสั่งอนุมัติ ให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบร้อยละ 40 (เจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิดชอบ)

1.2 กรณีการตรวจการจ้าง/ตรวจรับไม่ถูกต้อง

1.2.1 การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ

- กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า ผู้บังคับบัญชามีเหตุ น่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ คณะกรรมการตรวจการจ้าง ร้อยละ 30 ผู้ควบคุมงาน (ตรวจสอบ/ เสนอความเห็น) ร้อยละ 50 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อย ละ 10 ผู้บังคับบัญชา ชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 10

- กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบรูป รายการ ผู้บังคับบัญชาไม่ต้องรับผิดชอบ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ คณะกรรมการตรวจการจ้าง ร้อยละ 40 ผู้ควบคุมงาน (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ 60

1.2.2 ส่งของไม่ตรงตามสัญญา

- กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ/ ผู้บังคับบัญชามีเหตุ น่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการส่งของไม่ตรงตามสัญญา แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ คณะกรรมการตรวจรับ ร้อยละ 60 ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชา ชั้นต้น - กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 10 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 10

- กรณีเจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการส่งของไม่ตรงตาม สัญญา จึงไม่ต้องรับผิดชอบ โดยให้คณะกรรมการตรวจรับ รับผิดชอบร้อยละ 100

1.3 กรณีไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า

- กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า เจ้าหน้าที่พัสดุ/ ผู้บังคับบัญชา มีเหตุ น่าเชื่อว่า ควรจะได้รู้ถึงการส่งมอบงาน/ของล่าช้า แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ คณะกรรมการตรวจการจ้าง/รับ ร้อยละ 70 ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ 10 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 10 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 10

- กรณีเจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชาไม่อาจทราบข้อเท็จจริงได้ว่าการส่ง มอบงาน/ของล่าช้า จึงไม่ต้องรับผิดชอบ เช่น คณะกรรมการตรวจการจ้าง/รับ ปกปิดไม่แจ้ง ให้ทราบ ลงนามตรวจรับย้อนหลัง เป็นต้น โดยให้คณะกรรมการตรวจการจ้าง/รับ รับผิดชอบร้อยละ 100

1.4 กรณีการใช้เงินผิดระเบียบ

1.4.1 ไม่นำเงินรายได้เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้องแต่นำไปใช้โดยผิดระเบียบ

- กรณีเป็นเรื่องที่ผู้เสนอและผู้บังคับบัญชาปฏิบัติผิดหลักการเงินการคลัง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 30 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 50

- กรณีผู้อนุมัติใช้อำนาจสั่งการและเป็นผู้อนุมัติให้รับผิดชอบเต็มจำนวน ร้อยละ 100 (เจ้าหน้าที่การเงิน/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิดชอบ)

1.4.2 จ่ายเงินเกินสิทธิ/ไม่มีสิทธิ/ผิดระเบียบ

- กรณีมีเงินงบประมาณ/เงินราชการสำหรับใช้จ่ายแล้ว แต่จ่ายผิดระเบียบ หรือจ่ายเกิน กว่าสิทธิที่ควรได้รับแบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชา ขั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 20

2. กรณีความเสียหายมีสาเหตุจากการทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

2.1 กรณีรับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว

2.1.1 รับเงินแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน/แก้ไขหรือปลอมใบเสร็จรับเงิน แบ่ง สัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดชอบร้อยละ 100

ข. ผู้เกี่ยวข้อง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชา ขั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 20

2.1.2 ออกใบเสร็จรับเงินแล้วไม่นำเงินส่ง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดชอบร้อยละ 100

ข. ผู้เกี่ยวข้อง

- กรณีคณะกรรมการเก็บรักษาเงินไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามระเบียบ แบ่งสัดส่วน ความรับผิดชอบ ดังนี้ คณะกรรมการเก็บรักษาเงิน ร้อยละ 60 ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชา ขั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 10 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 10

- กรณีคณะกรรมการเก็บรักษาเงินปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนถูกต้องตาม ระเบียบแล้ว จึงไม่ต้องรับผิดชอบ โดยแบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชา ขั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 20

2.1.3 ไม่นำเงินฝากคลังหรือธนาคารให้ครบจำนวนตามระเบียบกลับ นำไปใช้ส่วนตัว แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้ ก. ผู้ทุจริต รับผิดชอบร้อยละ 100 ข. ผู้เกี่ยวข้อง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชา ขั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 20

2.2 กรณีเบิกจ่ายเงินโดยทุจริต

2.2.1 ไม่มีหลักฐานการจ่าย แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดชอบร้อยละ 100

ข. ผู้เกี่ยวข้อง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชา ขั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 20

2.2.2 ทำหลักฐานการจ่ายเท็จ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดชอบร้อยละ 100

ข. ผู้เกี่ยวข้อง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชา ชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 40 (หากผู้อนุมัติปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแล ปล่อยให้มีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบด้วย โดยแบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชา ชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชา ชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 20)

2.2.3 แก้ไขเอกสารการเบิกจ่าย แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดชอบร้อยละ 100

ข. ผู้เกี่ยวข้อง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 40 (หากผู้อนุมัติปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแล ปล่อยให้มีการทุจริต อย่างต่อเนื่องให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบด้วย โดยแบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ 60 ผู้บังคับบัญชา ชั้นต้น-กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชา ชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ 20)

2.2.4 แก้ไขหรือเพิ่มจำนวนเงินในเช็ค/ใบถอนเงินให้สูงขึ้น แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดชอบร้อยละ 100

ข. ผู้เกี่ยวข้อง กรณีผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เช่น ลงนามไว้ ล่วงหน้าโดยยังไม่ได้กรอกจำนวนเงิน เขียนจำนวนเงินโดยเว้นช่องว่างข้างหน้าไว้ให้เติมได้ ไม่ขีดคร่อมเช็คส่งจ่ายให้ เจ้าหน้าที่โดยตรง เป็นต้น ให้ผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน รับผิดชอบร้อยละ 100 โดยให้รับผิดชอบคนละส่วนเท่า ๆ กัน

อย่างไรก็ตาม ในกรณี 2.1 และ 2.2 หากหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายได้รับชดเชย ค่าสินไหมทดแทนจากผู้ทุจริตเมื่อนำมารวมกับจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งกระทำโดยประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรงได้ชดเชยไว้เกินจำนวนความเสียหาย ให้คืนเงินส่วนที่ได้รับ ชำระไว้เกินให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามสัดส่วน แห่งความรับผิดชอบและที่ได้ชำระไว้ของแต่ละคนต่อไป

3. กรณีความเสียหายมีสาเหตุจากอุบัติเหตุ

3.1 ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร

- กรณีพนักงานขับรถกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และฝ่าฝืนกฎหมาย เกี่ยวกับการจราจรแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง ให้พนักงานขับรถรับผิดชอบ ร้อยละ 100

3.2 ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย

- กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งบรรลุได้ มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถ ไม่ชำนาญเส้นทาง สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานขับรถพยาบาลต้องรีบนำ ผู้ได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น ให้พนักงานขับรถรับผิดชอบร้อยละ 75

3.3 ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและคู่กรณีมีส่วนประมาทร่วมอยู่ด้วย

- ให้พนักงานขับรถรับผิดชอบร้อยละ 50 อนึ่ง ในการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาโดยคำนึงถึง ระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องใช้สิทธิเรียกให้ใช้ เต็มจำนวนความตามมาตรา 8 วรรค 2 และถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของ หน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วยตามมาตรา 8 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้วจึงนำความเสียหายที่สัดส่วนและ/หรือ หักส่วนแล้วมาพิจารณาความรับผิดให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย โดยใช้แนวทางการกำหนด สัดส่วนดังกล่าวประกอบการพิจารณา

โดยแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นี้เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าวให้ดำเนินการ ดังนี้

1. กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายดังกล่าวก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าว มาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
2. กรณีมีข้อเท็จจริงกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างไปจากแนวทางดังกล่าวให้ปรับเปลี่ยนสัดส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม
3. กรณีมีลักษณะความเสียหายนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าวให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

ในการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มีรายละเอียดที่ต้องให้ความสำคัญเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) ในระหว่างการสอบสวน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ต้องเปิดโอกาสให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ไม่ว่าจะโต้แย้งเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจาก็ตามตามข้อ 15 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 อันเป็นหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม ดังนั้น หากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสอบถ้อยคำเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ในฐานะพยาน มิใช่ผู้กระทำความผิด จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ 15 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาเพิกถอนคำสั่งที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.249/2552)

2) องค์ประชุมของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด หากประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานกรรมการได้

3) การวินิจฉัยข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ในการประชุม ใช้การลงมติโดยให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน ถ้ากรรมการคนใดมีความเห็นแตกต่างสามารถทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมไว้ได้ และรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการ เนื่องจากความเห็นของคณะกรรมการยังไม่ยุติเพราะต้องส่งความเห็นพร้อมความเห็นแย้งไปยังอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อวินิจฉัยสั่งการต่อไป ดังนั้น ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ้งชัดและต้องมีพยานหลักฐาน ทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของอธิการบดีที่จะวินิจฉัยได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมมากที่สุด

4) ในกรณีสอบสวนแล้วพบว่า การกระทำความผิดนั้นเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มีความเห็นให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 แต่หากการกระทำความผิดนั้นเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อธรรมดา (ไม่ร้ายแรง) เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ทั้งนี้ ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

ในกรณีสอบสวนแล้วพบว่า การกระทำความผิดนั้นไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดนั้น รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

5) การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ทำได้ 2 วิธี คือ

1) ในกรณีความเสียหายเกิดแต่เงิน ให้ใช้เป็นเงินเท่านั้น

2) ในกรณีความเสียหายมิได้เกิดจากเงิน จะชดใช้เป็นเงินก็ได้ หรือชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ ลักษณะเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย หรือซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิมก็ได้

เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้สรุปสำนวนการสอบสวนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เสนอสำนวนการสอบสวน หรืออาจเรียกว่ารายงานผลการสอบสวนต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้แต่งตั้ง เพื่อพิจารณาวินิจฉัยสำนวนการสอบสวนนั้นตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

3. การวินิจฉัยสั่งการของอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเสนอสำนวนการสอบสวนต่ออธิการบดีแล้ว และอธิการบดีพิจารณาแล้วเห็นว่าสำนวนการสอบสวนยังมีข้อบกพร่องในประเด็นใดหรือบางประเด็น อธิการบดีอาจสั่งการให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดพิจารณาทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติมได้ และอธิการบดีต้องกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติมไว้ด้วย เช่น ให้สอบสวนเพิ่มเติมภายใน 30 วัน และหากมีผู้ต้องรับผิดชอบต้องคำนึงถึงอายุความในการเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่มหาวิทยาลัยด้วย

ในกรณีอธิการบดีพิจารณาแล้วเห็นว่า สำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้เสนอความเห็น ประกอบด้วยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว หรือคณะกรรมการพิจารณาทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม (ถ้ามี) เสร็จเรียบร้อยแล้ว อธิการบดีจะเป็นผู้นิยามสั่งการว่าการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นมีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด โดยใช้หลักเกณฑ์ตามมาตรา 5 และมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่ามีเจ้าหน้าที่ผู้ใดจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน และเป็นจำนวนเท่าใด

ในการวินิจฉัยสั่งการ อธิการบดีมีอำนาจวินิจฉัยได้โดยไม่จำต้องผูกมัดอยู่กับความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด โดยอธิการบดีอาจมีความเห็นเป็นอย่างอื่นได้ เช่น อธิการบดีอาจมีความเห็นให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนมากขึ้น หรือน้อยลง หรือไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเลยก็ได้ ซึ่งอยู่ในดุลพินิจของอธิการบดี

อย่างไรก็ตาม อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีอำนาจสั่งการให้กองกฎหมายสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตรวจสอบสำนวนการสอบสวนเพื่อให้กองกฎหมายกลั่นกรองอีกชั้นหนึ่งได้ โดยกำหนดระยะเวลาการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน หากไม่แล้วเสร็จสามารถขยายระยะเวลาการสอบสวนได้ครั้งละไม่เกิน 15 วันนับแต่วันครบกำหนดเดิมตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 1531/2567) เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสมนาคุณการสอบสวน ประกาศ ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2567

4. การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เมื่ออธิการบดีมีคำวินิจฉัยสั่งการแล้ว ให้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังพิจารณาตรวจสอบ ภายใน 7 วันนับแต่วันที่วินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่ เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังกำหนดให้ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

4.1 กรณีความเสียหายเกิดขึ้นกับทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยขอนแก่นจากสาเหตุทั่วไป (เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น) ซึ่งมีได้มีสาเหตุจากการทุจริตเงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ มหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามจำนวนความเสียหาย ดังนี้

1) ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน 1,000,000 บาท

2) หากความเสียหายเกิน 1,000,000 บาท และมหาวิทยาลัยเห็นว่าผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตั้งแต่ร้อยละ 75 ของค่าเสียหายทั้งหมด

ทั้งกรณี 1) และ 2) มหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

4.2 กรณีความเสียหายเกิดขึ้นแก่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีสาเหตุมาจากเงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ มหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามจำนวนความเสียหาย ดังนี้

1) ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน 400,000 บาท

2) หากความเสียหายเกิน 400,000 บาท และความเสียหายมีสาเหตุมาจากการทุจริตและมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องชดเชยค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหาย

3) หากความเสียหายเกิน 400,000 บาท และความเสียหายมีสาเหตุมาจากการที่เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ โดยมีใช้เกิดจากการทุจริต และมหาวิทยาลัยขอนแก่นพิจารณาให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหาย

ทั้งกรณี 1) 2) และ 3) มหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ข. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก มีขั้นตอนและรายละเอียดเหมือนกับกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น แต่มีรายละเอียดขั้นตอนเพิ่มเติมบางประการ ดังนี้

1. คำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

เมื่อบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายยื่นคำขอให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และข้อ 32 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

2. การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เมื่อมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับคำขอตามข้อ 1 แล้ว เห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ให้อธิการบดีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อดำเนินการสอบสวนโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามข้อ 33 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนี้ หมายความว่าถึงการปฏิบัติตามข้อ 31 ประกอบข้อ 8 ถึงข้อ 20 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ด้วย

3. การพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต้องพิจารณาว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายหรือไม่ โดยพิจารณาจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ หากพิจารณาแล้วเป็นกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้มหาวิทยาลัยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก วางหลักเกณฑ์สรุปได้ดังนี้

3.1 ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน

3.1.1 ถ้าความเสียหายเป็นเงินให้มหาวิทยาลัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น

3.1.2 ถ้าความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่น ให้มหาวิทยาลัยชดใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว หรือให้มหาวิทยาลัยใช้ค่าซ่อมแซมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม

โดยให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกนั้น แล้วเสนอต่ออธิการบดีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

4. การไล่เบี้ยกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

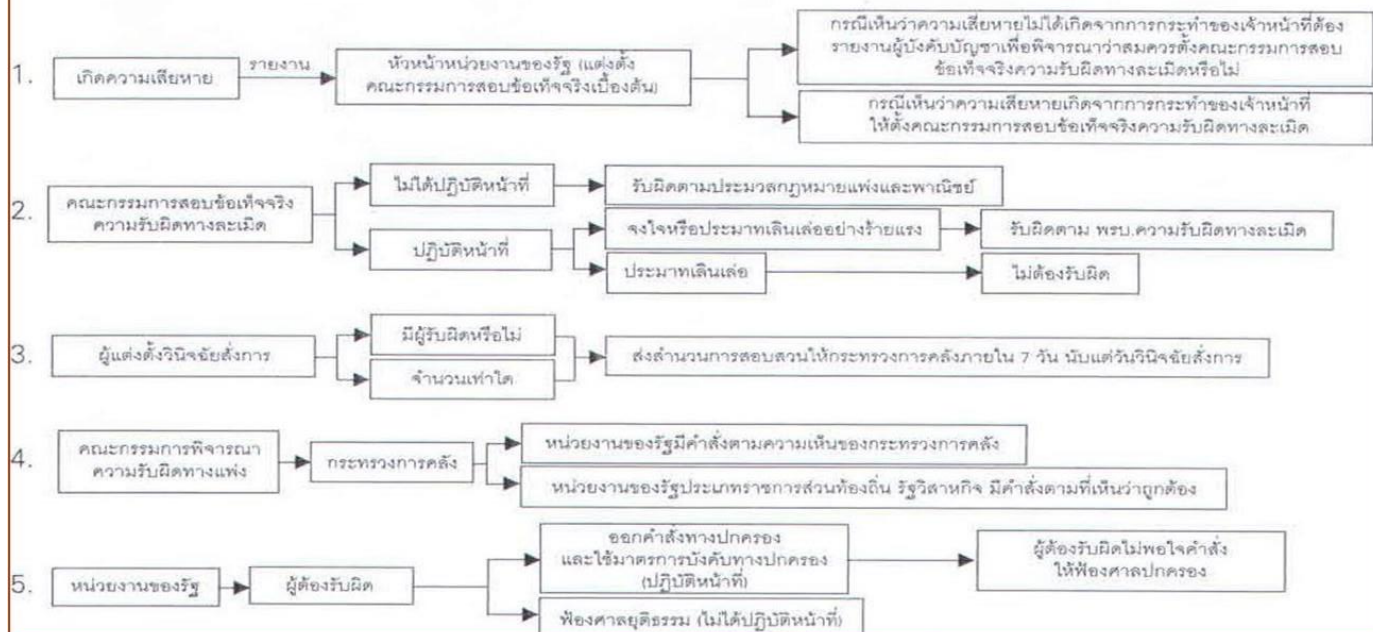
ในกรณีที่มีมหาวิทยาลัยขอนแก่นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่แล้ว ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ เพียงใด เป็นกรณีที่มีมหาวิทยาลัยจะพิจารณาไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง โดยพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น และกระทรวงการคลังจะต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ เพียงใด

แต่หากเจ้าหน้าที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายไปก่อนแล้ว และผลการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นที่ยุติว่าเจ้าหน้าที่มิได้กระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็มีสิทธิไล่เบี้ยให้มหาวิทยาลัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวได้ในภายหลังตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

5. การดำเนินคดีของบุคคลภายนอก

ในกรณีผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นประสานงานกับสำนักงานอัยการจังหวัดขอนแก่น หรือสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงขอนแก่น แล้วแต่ทนายพัยที่ผู้เสียหายฟ้องในคดีนั้นเพื่อเตรียมการต่อสู้คดี หากผลการพิจารณาเบื้องต้นปรากฏว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่หากความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลไว้ก่อนแล้ว ให้พนักงานอัยการแถลงต่อศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดีและให้ช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ด้วย ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 5 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

สรุปขั้นตอนการดำเนินการกรณีเกิดความเสียหายกับหน่วยงานของรัฐ

แผนภูมิขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

4.2 เทคนิคการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีขั้นตอนและวิธีการสอบสวนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ผู้เขียนจึงขอเสนอเทคนิคการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่เข้าใจง่ายจากประสบการณ์ของผู้เขียนเอง ซึ่งเทคนิคนี้ไม่ได้เขียนไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าว แต่เป็นเทคนิคและวิธีการสอบสวนที่ทำให้การสอบสวนง่ายขึ้น ถูกต้องและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการสอบสวน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันข้อโต้แย้งและทำให้การสอบสวนรวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนี้

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กำหนดไว้ไม่เกิน 5 คน ตามข้อ 8 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 แต่อย่างไรก็ตาม การสอบสวนกรณีการทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน จากประสบการณ์ของผู้เขียนพบว่า การทำสำนวนการสอบสวนประเภทนี้มักมีความซับซ้อน มีการปลอมแปลง และซ่อนเร้นข้อเท็จจริง เพื่อปกปิดการทุจริตของผู้กระทำละเมิด บางครั้งพบความผิดปกติทางการเงินหลายปีงบประมาณ ส่งผลให้เอกสารทางการเงิน เช่น ใบเสร็จรับเงิน เอกสารการจัดซื้อจัดจ้างมีจำนวนมากมายมหาศาล โดยปกติผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรจะได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หรือเรียกว่าเป็นเจ้าของสำนวน ซึ่งจะเป็นผู้ตรวจสอบใบเสร็จรับเงินหรือเอกสารทางการเงินจำนวนมากอาจเป็นหมื่นฉบับเพื่อให้ได้ทราบว่าทุจริตอย่างไร เป็นจำนวนเงินเท่าใด ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าหากมีการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สินที่มีความซับซ้อน เห็นควรแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อช่วยตรวจสอบเอกสารทางการเงินที่ซับซ้อนและปกปิดวิธีการทุจริตเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง และบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอบสวนต่อไป ซึ่งการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการ ไม่ใช่กรรมการ ไม่มีสิทธิออกเสียงลงมติ เมื่อแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการแล้ว ไม่ถือว่าคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีเกิน 5 คน แต่อย่างใด จึงไม่ขัดกับข้อ 8 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

2. การสอบถ้อยคำเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยปกติคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะเชิญเจ้าหน้าที่หรือบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องสอบสวนมาให้ถ้อยคำ ซึ่งในขณะผู้ให้ถ้อยคำกำลังให้ถ้อยคำนั้น กรรมการและเลขานุการจะเป็นผู้พิมพ์บันทึกถ้อยคำ บางครั้งผู้ให้ถ้อยคำพูดเร็วและต่อเนื่องโดยไม่เป็นไปตามลำดับ ส่งผลให้กรรมการและเลขานุการพิมพ์บันทึกถ้อยคำไม่ทัน ตกหล่นสาระสำคัญ หรือเรียบเรียงถ้อยคำสลับไปมาไม่สละสลวย อาจส่งผลต่อการนำถ้อยคำดังกล่าวไปพิจารณาของคณะกรรมการสอบสวน ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าอาจให้วิธีการเปิดโอกาส

ให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลผู้เกี่ยวข้องที่จะให้ถ้อยคำสามารถให้ถ้อยคำเป็นหนังสือตามประเด็นที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกำหนดให้ และจัดส่งมายังคณะกรรมการสอบสวนในภายหลัง ซึ่งจะทำให้ผู้ให้ถ้อยคำมีเวลาในการตอบตามประเด็นที่คณะกรรมการกำหนด มีการเรียบเรียงที่เข้าใจง่าย ข้อเท็จจริงถูกต้องครบถ้วน และไม่กดดันเหมือนกับการที่ต้องมาให้ถ้อยคำต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวน

3. การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดถือเป็นกระบวนการพิจารณาทางปกครอง ก่อนออกเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ได้วางหลักเกณฑ์ผู้พิจารณาทางปกครองต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย และต้องมีความเป็นกลาง ในการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา 13 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ดังนั้น ก่อนเริ่มสอบถ้อยคำ เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแจ้งรายละเอียดของคำสั่งทางปกครองให้ผู้ให้ถ้อยคำทราบที่ถูกเชิญมาให้ถ้อยคำเรื่องใดแล้ว ควรมีการแจ้งรายชื่อคณะกรรมการแต่ละคนให้ผู้ให้ถ้อยคำทราบ และสอบถามผู้ให้ถ้อยคำว่า ประสงค์จะคัดค้านกรรมการคนใดหรือไม่ และให้บันทึกไว้ เพื่อที่จะได้ดำเนินการสอบสวนได้อย่างราบรื่น ผู้ให้ถ้อยคำเมื่อเห็นคณะกรรมการเปิดโอกาสให้คัดค้านกรรมการได้ ก็จะเชื่อใจและไว้วางใจให้ความร่วมมือในการสอบสวนเป็นอย่างดี คณะกรรมการสอบสวนก็จะได้พิจารณาทางปกครองอย่างเป็นธรรมและเป็นกลางไม่ผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่จะพิจารณานั้นเอง

4. การเชิญเจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดโดยตรงหรือเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการทุจริต ห้ามระบุในหนังสือเชิญให้ถ้อยคำว่าเป็นผู้ให้ถ้อยคำในฐานพยาน เนื่องจากการให้ถ้อยคำในฐานผู้กระทำละเมิดกับในฐานพยานมีความแตกต่างกันในมุมมองของผู้ให้ถ้อยคำ กล่าวคือ การให้ถ้อยคำในฐานผู้กระทำละเมิด ผู้ให้ถ้อยคำจะตั้งใจรวบรวมข้อมูลและพยานหลักฐานมอบให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เนื่องจากเกรงว่าตนอาจต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่การให้ถ้อยคำในฐานพยาน ผู้ให้ถ้อยคำไม่มีความเสี่ยงที่จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในเรื่องนั้น อาจไม่ทุ่มใจใส่ใจในการรวบรวมข้อมูลและพยานหลักฐานมอบให้คณะกรรมการสอบสวน ซึ่งสอดคล้องกับข้อ 15 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ที่กำหนดให้ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ที่กำหนดให้ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน... อันเป็นหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม ดังนั้น หากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

ความรับผิดทางละเมิดส่อภัยคำเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในฐานะพยาน มิใช่ผู้กระทำละเมิด จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาอาจเพิกถอนคำสั่งที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ (เทียบคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.249/2552)

5. การบันทึกถ้อยคำของผู้กระทำละเมิด หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยปกติจะมีแบบฟอร์มบันทึกการสอบสวน (สล.1) ซึ่งมีข้อความในหน้าสุดท้ายที่เป็นหน้าลงนามว่า “ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ก. คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้แจ้งให้ทราบว่าข้าพเจ้ามีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม รวมทั้งการให้ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้ ... แต่อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์ของผู้เขียนพบว่า บางกรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้โต้แย้งในการอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดทราบอย่างเพียงพอ ทำให้ไม่ทราบว่าต้องให้ถ้อยคำถึงข้อเท็จจริงอันเป็นมูลความผิดทางละเมิดที่ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน รวมทั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่ได้เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ดังนั้น ในการสอบถ้อยคำจึงควรชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอก่อนเริ่มทำการสอบถ้อยคำ และบันทึกลงในบันทึกการสอบสวน (สล.1) ตั้งแต่ต้นด้วย รวมทั้งยังย้ำถ้อยคำว่า “ผู้ให้ถ้อยคำมีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริง และคณะกรรมการเปิดโอกาสให้ผู้ให้ถ้อยคำโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม” นอกเหนือจากส่วนท้ายของบันทึกการสอบสวน (สล.1) อีกส่วนหนึ่งเพื่อป้องกันการโต้แย้งในภายหลังซึ่งอาจส่งผลให้การสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ชอบด้วยกฎหมายและอาจถูกเพิกถอนไปด้วย

6. โดยปกติการลงนามในบันทึกการสอบสวน (สล.1) จะลงนามในหน้าสุดท้ายประกอบด้วยผู้ให้ถ้อยคำ และคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยไม่ได้กำหนดให้ลงนามในหน้าอื่นๆ แต่อย่างไรก็ตาม หากบันทึกการสอบสวน (สล.1) มีจำนวนหลายหน้า เห็นควรให้ผู้ให้ถ้อยคำลงนามในส่วนล่างของทุกหน้าด้วย เพื่อป้องกันการโต้แย้งภายหลังว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแก้ไขเปลี่ยนแปลงถ้อยคำในบันทึกการสอบสวน (สล.1) ในภายหลัง ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

บทที่ 5

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

นิติกรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการสอบสวน คดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง คดีล้มลาย คดีคุ้มครองผู้บริโภค คดีทุจริตประพฤติมิชอบ คดีแรงงาน การบังคับคดี งานด้านตรวจร่างข้อบังคับ ระเบียบ ร่างประกาศ ร่างคำสั่ง การตอบข้อหารือและเสนอความเห็นทางกฎหมาย การสอบสวน ข้อเท็จจริง การสอบสวนหามูลวินัย การสอบสวนหามูลละเมิด การสอบสวนทางวินัย และการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่การปฏิบัติงานดังกล่าวของนิติกรต้องมีความแม่นยำในเรื่องกฎหมาย กฎ ระเบียบ และต้องทำงานด้วยความละเอียดรอบคอบเอาใจใส่เป็นอย่างดีเพราะงานที่นิติกรรับผิดชอบนั้นเป็นงานที่ทำแล้วกระทบสิทธิตามกฎหมายของบุคคล และเป็นงานที่สร้างภาระผูกพันทางกฎหมายขึ้น หากนิติกรปฏิบัติงานที่อยู่นบนพื้นฐานไม่แม่นยำในระเบียบกฎหมาย หรือไม่มีความละเอียดรอบคอบไม่เอาใจแล้วละก็อาจจะทำให้ผลสะท้อนในด้านลบกลับมาถึงตนเอง ผู้เกี่ยวข้อง และมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็น การฟ้องคดี การถูกดำเนินการทางวินัย ถูกดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น นิติกรจึงต้องศึกษาติดตามกฎหมายเป็นประจำ และต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังจะต้องศึกษาคำพิพากษาศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานอัยการสูงสุด เพราะการศึกษาความเห็นทางกฎหมายของหน่วยงานดังกล่าวจะทำให้ทราบว่าการปฏิบัติงานแบบใดชอบด้วยกฎหมายและการกระทำใดที่เป็น การกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จากนั้นก็นำเอาความเห็นทางกฎหมายของหน่วยงานดังกล่าว มาใช้ปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานและบริหารงานของมหาวิทยาลัย เป็นไปด้วยความชอบด้วยกฎหมาย และส่งผลปัญหาข้อพิพาท คดีความลดลง สอดคล้องกับ ประเด็นยุทธศาสตร์การบริหารงานของมหาวิทยาลัย รวมถึงการให้คำปรึกษา การชี้แนะแนวทาง การพิจารณาดำเนินการตามภาระงานดังกล่าวต้องยึดหลักกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ หลักการ ปฏิบัติงานวงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA เทคนิคขั้นตอนการปฏิบัติงาน คุณธรรมจริยธรรม มาใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะงาน วิธีการปฏิบัติงานการวางแผนงาน การประสานงาน และการให้บริการ เพื่อให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ในตำแหน่งนิติกรที่ครองอยู่จะให้การบริการได้อย่างไรยังได้รับผลสะท้อนจากผู้รับบริการ บ้าง และในภาพรวมในการให้บริการงานดังกล่าวยังพบปัญหาอุปสรรค จำเป็นต้องริบหาแนวทางการแก้ไข ปัญหา ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน
2. ข้อเสนอแนะ

5.1 ปัญหาอุปสรรค

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดทั้งปวงเพื่อจะทราบความจริงในเรื่องนั้น ๆ เพื่อพิจารณาว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับความเสียหายหรือไม่ หากได้รับความเสียหาย เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ ข้อเท็จจริงจึงเป็นเรื่องสำคัญเพราะก่อนที่มหาวิทยาลัยจะวินิจฉัยสั่งการให้ดำเนินการใด ๆ ให้มีผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ จะต้องมีการสอบข้อเท็จจริงที่รับฟังเป็นยุติแล้วถึงจะวินิจฉัยสั่งการได้อย่างถูกต้องชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากหากข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติก็ไม่สามารถพิจารณาสั่งการได้หรือแม้จะมีการสั่งการให้ดำเนินการต่อไปก็อาจเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะวินิจฉัยสั่งการไม่ตรงกับข้อเท็จจริง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจึงเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรมทางปกครองของฝ่ายปกครอง และเป็นเรื่องสำคัญนับแต่ผู้เขียนปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกรมาแล้วเป็นระยะเวลากว่าสิบปี ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด พบว่าในขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ดังนี้

5.1.1 มหาวิทยาลัยขอนแก่นยังไม่มีคู่มือปฏิบัติหรือแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดสำหรับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรมหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยเฉพาะ

5.1.2 ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ปฏิบัติงานใหม่อาจยังขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ทำให้การดำเนินการสอบสวนอาจไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาจส่งผลให้การสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายและคำสั่งทางปกครองอาจถูกเพิกถอนได้

5.1.3 ผู้เกี่ยวข้องที่ให้ถ้อยคำกับคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดให้ข้อเท็จจริงเพียงบางส่วนทำให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้ข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วนเพราะเกรงว่าตนเองจะมีส่วนที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือถูกฟ้องร้องได้

5.1.4 การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีวัตถุประสงค์ในการหาตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นเรื่องที่อาจกระทบสิทธิตามกฎหมายของบุคคลอื่น และคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดอาจรับแรงเสียดทานและความกดดัน

ทำให้หาบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดค่อนข้างยาก เพราะไม่อยากเปลืองตัว หรือเกิดความขัดแย้งกับตัวผู้ถูกสอบสวน และเกรงว่าจะถูกฟ้องร้องเป็นคดี

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานหรือแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดสำหรับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรมหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยเฉพาะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน

5.2.2 ควรจัดทำแผนอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดให้ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อให้นิติกรดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

5.2.3 คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดควรกล่าวกับผู้ถูกสอบสวนที่อาจต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน อย่างไรก็ตามเราขอร้องและให้ข้อเท็จจริงให้ผู้กระทำละเมิดให้เห็นถึงเสียหายของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้รับ และให้ข้อเท็จจริงว่าอาจมีเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของตนด้วย เพื่อให้ข้อเท็จจริงแก่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดอย่างครบถ้วน

5.2.4 เนื่องจากการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งมีกระบวนการปฏิบัติงานที่ยุ่งยาก ซับซ้อน มีความเสี่ยง ได้รับแรงเสียดทานและความกดดันสูงโดยเฉพาะสำนวนประเภททุจริตการเงินและทรัพย์สิน และยังต้องใช้ความรู้ความสามารถที่ด้านกฎหมาย การรวบรวมพยานหลักฐาน การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และเพื่อให้ได้รับความร่วมมือที่ดีและไม่ปฏิเสธต่อการเข้าเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่มีความเสี่ยง จึงเห็นควรให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นนำผลงานการเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดไปพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีเพื่อเป็นแรงจูงใจในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด นอกเหนือจากได้รับเงินสมนาคุณจากการเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดอยู่แล้ว

บรรณานุกรม

สำนักความรับผิดทางแพ่ง กรมบัญชีกลาง. (2556). คู่มือการปฏิบัติงานด้านความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคณะกรรมการ 3 สำนักงานคณะกรรมการอัยการ. (2563). คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บันทึกเสนอความเห็นให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ตัวอย่างบันทึกเสนอความเห็นให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานอธิการบดี กองกฎหมาย โทร 48685

ที่ อว 660201.1.9/

วันที่ ธันวาคม 2564

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน อธิการบดี (ผ่าน...)

ด้วยเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2564 นาย... บุคคลภายนอก ได้ยื่นคำขอให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นใช้ค่าสินไหมทดแทน ถึงอธิการบดี ผ่านงานจัดการเรื่องร้องเรียน กองกฎหมาย ขอให้มหาวิทยาลัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยข้อเท็จจริงมีมูลเหตุสืบเนื่องจากเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย ตำแหน่ง... สังกัด... ได้ออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายโดยตัดหญ้าแบบใช้เครื่องตัดหญ้า สายสะพายบ่า ชนิดแบบมีเครื่องยนต์ ณ บริเวณวงเวียนหน้าอาคารสิริคุณากร ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ได้เกิดเหตุก่ออันตรายใส่กระจกรถยนต์กระบะ ยี่ห้อ... รุ่น... สี... หมายเลขทะเบียน ... อันเป็นรถยนต์ของ... บุคคลภายนอก ที่ได้ขับผ่านมาบริเวณที่เกิดเหตุจนได้รับความเสียหายบริเวณกระจกเค้นข้างหลังขวาฝั่งคนขับ คิดค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ... บาท (...บาทถ้วน) นั้น

กองกฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามข้อ 32 ที่วางหลักว่า ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้วให้หน่วยงานของรัฐรับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และดำเนินการตามระเบียบ และข้อ 33 ที่วางหลักว่า เมื่อได้รับคำขอตามข้อ 32 แล้วให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอไว้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดโดยไม่ชักช้า

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย... ผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ได้ยื่นคำขอให้มหาวิทยาลัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และมหาวิทยาลัยได้รับคำขอแล้ว มหาวิทยาลัยจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นมาเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องรับผิดชอบ ดังนั้น จึงเห็นควรให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่จำนวน ... คน โดยแต่งตั้งจาก

เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ซึ่งถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามในคำสั่งที่แนบมา
พร้อมนี้

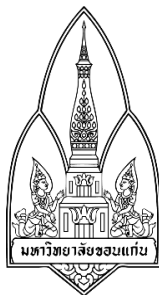
(.....)

รักษาการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย

ภาคผนวก ข

คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ตัวอย่างคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่ /2564

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ด้วยเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย ตำแหน่ง... สังกัด... มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยตัดหญ้าแบบใช้เครื่องตัดหญ้า สายสะพายป่าชนิดแบบมีเครื่องยนต์ ณ บริเวณวงเวียนหน้าอาคารสิริคุณากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ได้เกิดเหตุก่ออันตรายขึ้นในสักระยะการดำเนินงาน ยี่หื้อ ... สีขาว หมายเลขทะเบียน ... อันเป็นรถยนต์ของ... บุคคลภายนอกที่ได้ขับผ่านมาบริเวณที่เกิดเหตุจนได้รับความเสียหายบริเวณกระจกเค้นบข้างหลังขวา ฝั่งคนขับ จนได้รับความเสียหาย คิดค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ... บาท และต่อมาในวันที่ ... นายพ. บุคคลภายนอก ได้ยื่นคำขอถึงอธิการบดี ขอให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เพื่อขอให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นชดเชยค่าเสียหายในกรณีดังกล่าว จึงถือได้ว่าคำขอของนายพ. ...ได้ให้ไว้ต่องานจัดการเรื่องร้องเรียน กองกฎหมาย เป็นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามข้อ 32 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 และมาตรา 37 (1) (5) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558 ประกอบกับข้อ 32 และข้อ 33 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในเรื่องดังกล่าว ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1. ...	เป็นประธานกรรมการ
2. ...	เป็นกรรมการ

3. ...

เป็นกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดำเนินการตรวจสอบ สอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานกรณีดังกล่าว และมีอำนาจเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือส่งมอบ เอกสารและวัตถุพยานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงให้มีอำนาจลงนามในหนังสือภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้อง เรื่องนี้ โดยถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันนับแต่วันที่ประธานกรรมการทราบ คำสั่ง

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่สามารถดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาได้ ให้คณะกรรมการฯ รายงานเหตุที่ทำให้การดำเนินการไม่แล้ว เสร็จต่อผู้แต่งตั้งเพื่อพิจารณาอนุมัติขยายระยะเวลาการดำเนินการตามความจำเป็นครั้งละไม่เกิน 30 วัน จนกว่าการดำเนินการจะแล้วเสร็จ แล้วสรุปสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิด ทางละเมิดพร้อมเสนอความเห็นต่อผู้แต่งตั้งเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

สั่ง ณ วันที่

(.....)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก ค

บันทึกแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ตัวอย่างบันทึกแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานอธิการบดี กองกฎหมาย โทร. 50768

ที่ อว 660201.1.9/

วันที่ กรกฎาคม 2568

เรื่อง แจ้งคำสั่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

เรียน - สำเนาเรียน -

ด้วยมหาวิทยาลัยมีคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ ...ลงวันที่... เรื่อง แต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อ
บุคคลภายนอก จึงขอแจ้งคำสั่งดังกล่าวมายังท่านในฐานะเป็นคณะกรรมการพร้อมด้วยเอกสาร
ประกอบการสอบสวน จำนวน 1 ชุด รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(.....)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก ง

บันทึกแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
ให้ผู้บังคับบัญชาของกรรมการทราบ

ตัวอย่าง บันทึกแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดให้ผู้บังคับบัญชา
ของกรรมการทราบ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานอธิการบดี กองกฎหมาย โทร. 48684 - 48687

ที่ อว 660201.1.9/

วันที่ มีนาคม 2564

เรื่อง แจ้งคำสั่งผู้บังคับบัญชา

เรียน คณบดี...

ด้วยมหาวิทยาลัยมีคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ /2564 ลงวันที่
มีนาคม 2564 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของ
รัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก จึงขอแจ้งคำสั่งดังกล่าวมายังท่านในฐานะผู้บังคับบัญชาของ...
ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาคำสั่งที่แนบมาด้วย
จำนวน 1 ฉบับ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(.....)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก จ

บันทึกเชิญประชุมคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ตัวอย่างบันทึกเชิญประชุมคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานอธิการบดี กองกฎหมาย งานคดีและนิติกรรม โทร. 50768

ที่ อว.660201.1.9/ว.

วันที่ กรกฎาคม 2568

เรื่อง ขอเชิญประชุม

เรียน ...

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ลงวันที่
เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณี.....
ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการสอบสวนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอเชิญ
ประชุมเพื่อกำหนดประเด็นการสอบสวนนัดแรกใน..... เวลา นาฬิกา ณ
ห้องประชุมกองกฎหมาย ชั้น 4 สำนักงานอธิการบดี อาคารสิริคุณากร

จึงเรียนเพื่อโปรดทราบและเข้าร่วมการประชุมในวันและเวลาดังกล่าว

(.....)

กรรมการและเลขานุการ

สำเนาเรียน

1.ประธานคณะกรรมการ
2.กรรมการ
3.กรรมการและเลขานุการ
4.ผู้ช่วยเลขานุการ (ถ้ามี)

ตัวอย่างบันทึกเชิญประชุมคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ (ต่อ)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานอธิการบดี กองกฎหมาย งานคดีและนิติกรรม โทร. 50768

ที่ อว.660201.1.9/ว.

วันที่

สิงหาคม 2568

เรื่อง ขอเชิญประชุม

เรียน

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ ลงวันที่

เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบกรณี.....

ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการสอบสวนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอเชิญ
ประชุมเพื่อสอบถ้อยคำผู้เกี่ยวข้องในวัน..... เวลา นาฬิกา เป็นต้นไป ณ
ห้องประชุมกองกฎหมาย ชั้น 4 สำนักงานอธิการบดี อาคารสิริคุณากร โดยเชิญบุคคลมาให้ถ้อยคำ
ดังนี้

1. ชื่อ..... ตำแหน่ง.....

2. ชื่อ..... ตำแหน่ง.....

3. ชื่อ..... ตำแหน่ง.....

จึงเรียนเพื่อโปรดทราบและเข้าร่วมการประชุมในวันและเวลาดังกล่าว

(.....)

กรรมการและเลขานุการ

ภาคผนวก ฉ

บันทึกเชิญผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ

ตัวอย่าง บันทึกเชิญผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานอธิการบดี กองกฎหมาย งานคดีและนิติกรรม โทร. 50768

ที่ อว.660201.1.9/ว.

วันที่ สิงหาคม 2568

เรื่อง ขอเชิญให้ถ้อยคำ

เรียน ...

ด้วยมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีคำสั่งที่ ... ลงวันที่ ... เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณี... ซึ่งอาจมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการสอบสวนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอเชิญท่านในฐานะ... มาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวน ในวัน... เวลา ... นาฬิกา ณ ห้องประชุมกองกฎหมาย ชั้น 4 สำนักงานอธิการบดี อาคารสิริคุณากร และโปรดนำเอกสารหลักฐานที่เป็นประโยชน์แก่การให้ถ้อยคำมาในวันดังกล่าว ทั้งนี้ หากท่านมีข้อขัดข้องประการใดโปรดแจ้งมายังกองกฎหมายทราบโดยด่วนด้วย (รายละเอียดปรากฏตามคำสั่งแต่งตั้งฯ ที่แนบมาพร้อมนี้)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดไปให้ถ้อยคำตามวันเวลาดังกล่าว

(.....)

กรรมการและเลขานุการ

ตัวอย่าง หนังสือเชิญผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ (ต่อ)

ที่ อว 660201.1.9/

มหาวิทยาลัยขอนแก่น 123

ถนนมิตรภาพ อำเภอเมืองขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น 40002

สิงหาคม 2568

เรื่อง เชิญให้ถ้อยคำ

เรียน ...

ด้วยมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีคำสั่งที่ ... ลงวันที่ ... เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณี...

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการสอบสวนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอเชิญท่านในฐานะ... มาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวน ในวันที่... เวลา ... นาฬิกา ณ ห้องประชุมกองกฎหมาย ชั้น 4 สำนักงานอธิการบดี อาคารสิริคุณากร และโปรดนำเอกสารหลักฐานที่เป็นประโยชน์แก่การให้ถ้อยคำมาในวันดังกล่าว ทั้งนี้ หากท่านมีข้อขัดข้องประการใดโปรดแจ้งมายังกองกฎหมายทราบโดยด่วนด้วย (รายละเอียดปรากฏตามคำสั่งแต่งตั้งฯ ที่แนบมาพร้อมนี้)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดไปให้ถ้อยคำตามวันเวลาดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ประธานคณะกรรมการสอบสวน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี

โทรศัพท์/โทรสาร 043-202442

ภาคผนวก ข

แบบบันทึกถ้อยคำผู้มาให้ถ้อยคำ (สล.1)

ตัวอย่าง แบบบันทึกถ้อยคำผู้มาให้ถ้อยคำ

(สล.1)

บันทึกการสอบสวน

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ตามคำสั่ง.....ที่...../.....

ลงวันที่ เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง.....

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี.เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....
ศาสนา..... อาชีพ.....อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....
ถนน.....แขวง.....เขต.....จังหวัด.....
โทร.....สถานที่ทำงาน.....ตั้งอยู่เลขที่.....
 แขวง.....เขต.....จังหวัด.....โทร.....
บัตรประจำตัว.....เลขประจำตัวประชาชน.....
ออกให้โดย.....เมื่อวันที่.....เดือน.....
พ.ศ.....หมดอายุวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจและสัตย์จริงดังนี้

1.....

.....

2.....

.....

3.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

ก. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้แจ้งให้ทราบว่า ข้าพเจ้ามีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม รวมทั้งการให้ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

ข. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมิได้ทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ

ค. ข้าพเจ้าได้อ่านบันทึกการสอบสวนฉบับนี้โดยตลอดแล้วขอรับรองว่าถูกต้องตรงตามที่ให้ถ้อยคำไว้ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการและเลขานุการ
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้พิมพ์/ผู้บันทึก
(.....)

ภาคผนวก ซ

แบบบันทึกการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ตัวอย่างแบบบันทึกการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

บันทึกการดำเนินการสอบสวน
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ...

วันที่ ...

ตามที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีคำสั่งที่ ... เรื่อง ...

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ในวันนี้ คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ประชุมเพื่อสอบถ้อยคำผู้เกี่ยวข้อง จำนวน ... ปาก ดังนี้

1. ชื่อ ... ตำแหน่ง ...
2. ชื่อ ... ตำแหน่ง ...
3. ชื่อ ... ตำแหน่ง ...

ประชุมนัดต่อไปวันที่ ... เวลา ... น. เป็นต้นไป โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ จำนวน 3

ปาก ดังนี้

1. ชื่อ ... ตำแหน่ง ...
2. ชื่อ ... ตำแหน่ง ...
3. ชื่อ ... ตำแหน่ง ...

จึงได้บันทึกการดำเนินการสอบสวนไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการและเลขานุการ

(.....)

ภาคผนวก ณ

บันทึกขอขยายระยะเวลาการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ตัวอย่าง บันทึกขอขยายระยะเวลาการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานอธิการบดี กองกฎหมาย โทร 48685 - 48688

ที่ อว 660201.1.9 /

วันที่

เรื่อง ขอย้ายระยะเวลาการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

เรียน อธิการบดี

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ... เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด สั่ง ณ วันที่ ... กรณี... ทั้งนี้ต้องดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ประธานคณะกรรมการสอบฯได้รับทราบคำสั่ง นั้น

ประธานคณะกรรมการสอบฯ ได้ทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่... ซึ่งจะครบกำหนด 60 วัน ในวันที่ ... เนื่องจากการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดดังกล่าว มีพยานหลักฐานเป็นจำนวนมาก และมีผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ดังนั้น เพื่อให้การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการสอบฯจึงใคร่ขออนุมัติขยายระยะเวลาในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดดังกล่าวออกไปอีก 30 วันนับแต่วันครบกำหนด (ครบกำหนดเดิมวันที่ ...)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

(.....)

ประธานคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ภาคผนวก ญ

แบบรายงานผลงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด (สล.2)

ตัวอย่าง แบบรายงานผลงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ

(สล. 2)

รายงานผลการสอบสวน
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ ...
ลงวันที่ ...

สถานที่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันที่ เดือน พ.ศ.

ประเภทสำนวน อุบัติเหตุ

เรื่อง ...

หน่วยงาน ... มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วันเวลาที่เกิดเหตุ วันที่ ... เวลาประมาณ ... นาฬิกา

สถานที่เกิดเหตุ ... มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สาระสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ

1) ผู้กระทำความเสียหายและผู้เกี่ยวข้อง

1....	ผู้กระทำความเสียหาย
2....	ผู้เกี่ยวข้อง
3....	ผู้เกี่ยวข้อง
4....	ผู้เกี่ยวข้อง
5....	ผู้เกี่ยวข้อง

2) ความเสียหาย ... บาท (...บาทถ้วน)

3) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน (-)

4) ความเห็นพนักงานสอบสวน (-)

5) คำสั่งพนักงานอัยการ (-)

6) คำพิพากษา (-)

ข้อเท็จจริงได้ความโดยสรุปว่า ...

ตามรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

1. ข้อเท็จจริงจากการดำเนินการสอบสวน

...

2. ผู้เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำจำนวน ... ราย ดังนี้

2.1 ...

2.2 ...

2.3 ...

2.4 ...

2.5 ...

3. พยานหลักฐานสำคัญ

3.1 คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ... เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด สัปดาห์ที่ ... ณ วันที่ ... ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 1

3.2 คำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ... ของ... ผู้เสียหาย ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 2

3.3 สำเนาบันทึกขอขยายระยะเวลาการสอบสวน ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 3

3.4 บันทึกถ้อยคำของ... ฉบับลงวันที่ ... ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 4

3.5 บันทึกถ้อยคำของ... ฉบับลงวันที่ ... ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 5

3.6 บันทึกถ้อยคำของ... ฉบับลงวันที่ ... ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 6

3.7 บันทึกถ้อยคำของ... ฉบับลงวันที่ ... ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 7

3.8 บันทึกถ้อยคำของ... ฉบับลงวันที่ ... ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 8

3.9 สำเนาภาพถ่ายที่เกิดเหตุ ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 9

3.10 สำเนาภาพถ่ายทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 10

3.11 สำเนาใบเสร็จรับเงินค่าซ่อมแซมทรัพย์สินให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ปรากฏตามเอกสาร

หมายเลข 11

4. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแนวคำวินิจฉัย

4.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 บัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

4.2 พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา 5 หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง

มาตรา 11 ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา 5 ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นก็ได้”

4.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กำหนดว่า...

“ข้อ 8 เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ข้อ 31 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ...

ข้อ 32 ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด ...

ข้อ 33 เมื่อได้รับคำขอตามข้อ 32 และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า ... ”

4.4 ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก กำหนดว่า ...

“ข้อ 3 ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่นให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว หรือใช้ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิมโดยมีหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายของทรัพย์สินที่เสียหาย ค่าซ่อมตามใบเสร็จรับเงินของบริษัท ห้างหรือร้านที่ทำการซ่อม และใบกำกับภาษี เป็นต้น”

4.5 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3503/2543 “การกระทำโดยเจตนาในทางอาญาและการกระทำโดยจงใจในทางแพ่งมีความหมายทำนองเดียวกัน กล่าวคือ การกระทำโดยเจตนาในทางอาญา หมายถึง การกระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำและในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ส่วนการกระทำโดยจงใจในทางแพ่ง หมายถึง การกระทำโดยรู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดจากการ

กระทำของตนหรืออีกนัยหนึ่งคือ กระทำโดยรู้ว่าจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น อันมีความหมายกว้างกว่า การกระทำโดยเจตนาในทางอาญา...”

4.6 ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.354/2555 “ต้องเป็นพฤติกรรมที่เป็นการกระทำที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นต้องมีตามภาวะวิสัยและพึงใช้ความระมัดระวังให้มาก”

4.7 คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.10/2552 “อธิบายถึงการกระทำที่ถือว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ว่าหมายถึงการกระทำโดยมิได้เจตนา แต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคล พึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น และหากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อย ก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย”

4.8 คำวินิจฉัยของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 801/2561 วินิจฉัยว่า “สำหรับการพิจารณาว่าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่นั้น เห็นว่าการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต้องเป็นกรณีที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง และการปฏิบัติหน้าที่นั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือแก่รัฐขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ”

4.9 คำวินิจฉัยของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ทหารหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 เรื่องเสร็จที่ 61/2540 วินิจฉัยว่า “การที่จะพิจารณาว่ากรณีใดจะเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือไม่ นั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีความอำนาจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบทุกคน ส่วนอย่างไรเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแต่ละกรณีไป ซึ่งความประมาทเลินเล่อนั้นเป็นการกระทำที่มีโทษโดยเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผล แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ส่วนความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจะมีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นการอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น”

5. ประเด็นที่จะต้องพิจารณา

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ประชุมปรึกษาหารือ โดยพิจารณาข้อเท็จจริงตามบันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาและพยานบุคคลผู้เกี่ยวข้องที่ได้ให้ไว้ต่อคณะกรรมการฯ พร้อมรับฟังประกอบกับพยานเอกสารที่ผู้เกี่ยวข้องส่งมอบประกอบการให้ถ้อยคำ ตลอดจนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และพยานเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว และเห็นว่ากรณีนี้มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประกอบไปด้วยประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 เหตุละเมิดกรณีนี้อยู่ในข่ายความรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 หรือไม่

ประเด็นที่ 2 การกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความเสียหายเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่

ประเด็นที่ 3 มหาวิทยาลัยต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจากการกระทำละเมิดหรือไม่ เพียงใด

ประเด็นที่ 4 หากมหาวิทยาลัยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้วจะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความละเมิดหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่มหาวิทยาลัยหรือไม่ เพียงใด

ประเด็นที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ประเด็นที่ 6 สรุปผลการสอบสวนและแนวทางการดำเนินการต่อไป

ซึ่งคณะกรรมการได้ทำความเข้าใจในประเด็นข้างต้น มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 เหตุละเมิดกรณีนี้อยู่ในข่ายความรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 หรือไม่ คณะกรรมการฯ เห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 4 บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือในฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

ประกอบกับพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 3/1 (2) บัญญัติให้มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งไม่เป็นส่วนราชการและอยู่ในกำกับของรัฐ เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ...

ด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังกล่าวข้างต้นคณะกรรมการฯ จึงเห็นว่าเหตุละเมิดในกรณีนี้อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ 11156/2564 ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2564 ซึ่งแต่งตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้ **ปรากฏตามเอกสารหมายเลข 1**

ประเด็นที่ 2 การกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความเสียหายเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่
คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ...

ประเด็นที่ 3 มหาวิทยาลัยต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจากการกระทำละเมิดหรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่... ถือเป็น... ดังนั้น...

ประเด็นที่ต้องพิจารณาประการต่อมา คือ มหาวิทยาลัยจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เพียงใด

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ...

ประเด็นที่ 4 เมื่อมหาวิทยาลัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้วจะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่มหาวิทยาลัยหรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ...

ประเด็นที่ 5 ข้อเสนอแนะ คณะกรรมการฯ เห็นว่า

ประเด็นที่ 6 สรุปผลการสอบสวนและแนวทางการดำเนินการต่อไป

...

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการและเลขานุการ

(.....)

ความเห็นผู้สั่งแต่งตั้ง

.....

ลงชื่อ.....ผู้แต่งตั้ง

(.....)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก ก

บัญชีเอกสารแนบท้ายสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ตัวอย่าง บัญชีเอกสารแนบท้ายสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

บัญชีเอกสารแนบท้ายสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่/..... สั้ ณ วันที่เดือน..... พ.ศ.

ลำดับ	รายการ	จำนวนแผ่น	เอกสารหมายเลข
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล นายณัฐภูมิ รพีเลิศรังสิมันต์

ตำแหน่ง นิติกร ระดับปฏิบัติการ สังกัดกองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

1) บริหารธุรกิจบัณฑิต (เกียรตินิยม)	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2) นิติศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3) เนติบัณฑิตไทย	สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง เนติบัณฑิตยสภา

ประวัติการทำงาน

- 1) วันที่ 14 มกราคม 2553 ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย
ตำแหน่งนิติกร ระดับปฏิบัติการ สังกัดสำนักงานกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2) วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2562 ตัดโอนอัตราบุคลากรมาสังกัดกองกฎหมาย
สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

